

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Katedra veřejné správy

**Gender ve veřejné správě: ženy
v zastupitelstvech hlavního města Prahy
1998 – 2006**

Vypracovala:

Bc. Romana Zoubková

Vedoucí diplomové práce:

Mgr. Eliška Novotná

Praha, prosinec 2007

Prohlášení

Prohlašuji, že diplomovou práci na téma
» Gender ve veřejné správě: ženy v zastupitelstvech hlavního města Prahy 1998 – 2006 «
jsem vypracovala samostatně.

Použitou literaturu a podkladové materiály
uvádím v příloženém seznamu literatury.

Praha, prosinec 2007

Bc. Romana Zoubková

Anotace

Společenské změny, jenž nastaly po roce 1989 přinesly celou řadu témat, které byly do té doby z nejrůznějších důvodů zanedbávány. Jedním z těchto témat je rovnoprávné postavení žen ve státní správě. Diplomová práce tak popisuje ukotvení genderu v rámci naší legislativy. Dále pak zkoumá podíl žen na kandidátních listinách do zastupitelských úřadů v hlavním městě Praze a následnému uplatnění žen v případě volebního úspěchu. V diplomové práci jsou analyzovány zkušenosti zastupitelek s případnou diskriminací při výkonu své funkce voleného zástupce. Práce si rovněž všímá podílu žen ve vysokých politických funkcích a přístupu parlamentních politických stran k otázce genderu.

Annotation

Changes after 1989 brought over many new topics, which weren't up-to-date subjects before. One of the topics is woman's equality of right in public administration. This thesis describes legal regulations in Czech legislative. It researches the proportion of woman in slate in local councils in the capital Prague and final number of woman in local councils. The thesis contains also personal experience of woman in local councils with discrimination. There is also included the proportion of woman in political duties and gender position in political parties in Czech parliament.

Poděkování

Poděkovat bych chtěla za cenné rady, náměty a inspiraci

Mgr.Elišce Novotné

pedagožce Vysoké školy ekonomické v Praze,

Fakulty managementu v Jindřichově Hradci.

Obsah	
Úvod	1
1. Gender	3
2. Veřejná správa	6
3. Gender v EU	8
3.1. Ženy v rozhodovacích procesech – EU a gender	9
3.2. Dokumenty Evropské Unie	10
3.3. Dokumenty OSN	11
3.4. Rok rovných příležitostí	12
3.5. Závěr	13
4. Gender v České republice	14
4.1. Legislativní rámec	14
4.2. Vládní organizace zabývající se problematikou gender	15
4.3. Nevládní neziskové organizace	18
4.4. Postoje české veřejnosti k rovným příležitostem	23
4.5. Závěr	26
5. Ženy ve vysokých politických funkcích	28
5.1. Poslanecká sněmovna	28
5.2. Poradní a pracovní orgány vlády	30
5.3. Komunální politika - volby 2006	32
5.4. Zastoupení českých žen v Evropském parlamentu	33
5.5. Strana otevřená ženám	34
5.6. Závěr	36
6. Ženy v zastupitelstvech na území hlavního města Prahy v letech 1998 – 2006	37
6.1. Volební oblasti	37
6.2. Volební účast	39
6.3. Kandidátní listiny	41
6.4. Zastupitelstva	43
6.5. Závěr	45
7. Anketa	47
7.1. Zadání ankety	47
7.2. Závěrečná zpráva ankety	47
8. Závěr	53
Literatura	55
Seznam tabulek	59
Seznam grafů	59
Seznam Příloh	59

Úvod

Cesta do vrcholné politiky většinou začíná na místě politika nebo političky na komunální úrovni. Z novin i televize známe spoustu politiků, kteří začínali právě takto. Ale jaké šance má žena, pokud se rozhodne přestat být běžným občanem? Žena která se rozhodne pro své okolí i sama pro sebe něco udělat. Žena, která se chce podílet se na rozhodnutích týkajících se přímo jí i jejích blízkých. Jak je nastaveno síto, propustí ji výš, dál? Má žena stejné šance jako muž? To jsou otázky, na které se budu snažit nalézt odpověď. Rozhodla jsem se zpracovat téma rovných příležitostí pro muže a ženy na půdě veřejné správy.

Podstatou teorie rovnosti mužů a žen je právo stejnou měrou příležitostí dosáhnout životního uspokojení, které bývá zpravidla u mužů a u žen vykládáno odlišně. Základními obecnými předpoklady pro dosažení stejné míry životního uspokojení je zejména možnost rovného přístupu mužů a žen ke zdrojům veřejných financí, ke zdrojům veřejné moci, resp. k odpovědnosti za její výkon, možnost rovného přístupu ke vzdělání a k zaměstnání. Pojem „rovné příležitosti pro muže a ženy“ znamená absenci překážek bránících občanům na základě jejich příslušnosti k pohlaví v účasti na ekonomice, politice a v sociální oblasti. [3]

V první části své práce se zamyslím nad definicí genderu jako pojmu a pak se pokusím vysvětlit pojem veřejná správa. Pro nastínění celkové situace, a to nejen na půdě hlavního města Prahy, jsem se rozhodla stručně shrnout situaci genderu v Evropské Unii. Především z té stránky, z které může EU ovlivnit jednotlivé členské země právě v této otázce.

Jako zajímavý úvod do situace v České republice jsem si vybrala nastínění zákonných norem, které se genderem zabývají. Nezbytnou součástí legislativního ukotvení jsou vládní organizace, které mají v náplni své činnosti toto téma. I těmto organizacím chci věnovat určitou část své práce.

V dalším bodě jsem si stanovila nastínění situace ohledně genderu mimo vládu, tedy nevládní neziskové organizace. Budu se snažit zmapovat alespoň základní a nejdůležitější organizace, a jejich strukturu a působení v České republice. Naznačím jejich činnost, a ráda bych vyzdvihla ty organizace, které se věnují přímo genderové spravedlnosti na úrovni politiky, veřejné správy nebo rozhodovacích orgánů. V závěru této kapitoly se budu snažit zhodnotit celkovou situaci v České republice.

Téma další kapitoly, kterou chci uvést, je stávající situace týkající se účasti žen ve vysokých politických a rozhodovacích funkcích. Pokud jsou ženy dostatečně zastoupeny ve vysokých funkcích, věřím tomu, že mají šanci prosadit vlastní zájmy, myšleno zájmy žen. Pokud tomu však tak není, jak vysoká je šance na zlepšení celé situace? A kdy bude

umožněno ženám pracovat i na nejvyšších zastupitelských funkcích? To budou otázky, které se budu snažit zodpovědět v této kapitole.

V praktické části diplomové práce věnuji především situaci žen kandidátek a zastupitelek ve volebních obvodech na území hlavního města Prahy, a při a po volbách v rozmezí let 1998 – 2006.

Nejprve analyzuji kandidátní listiny z jednotlivých voleb, z pohledu účasti žen jako kandidátek. Další částí se věnuji ženám – zvoleným zastupitelkám, jejich počtu a procentním podílu v zastupitelstvech. Opět zahrnuji všechny městské obvody hlavního města Prahy. Očekávám rostoucí počty zastupitelek i kandidátek a celkový pozitivní obraz vývoje podílu žen na rozhodování na nejnižší komunální úrovni.

Poslední část mé diplomové práce je o zkušenostech a názorech zastupitelek městských částí na území hlavního města Prahy. Připravila jsem anketu, ve které jsem oslovila několik zastupitelek z různých městských částí a různé politické příslušnosti. Dotazovala jsem se jich na jejich zkušenosti s genderovou diskriminací, na bariéry, které jsou nuceny překonávat při svém působení v zastupitelstvech a na to zda samy prosazují genderovou spravedlnost při své činnosti.

Závěrem shrnuji zjištěné skutečnosti z volebních statistik a na druhé straně z konkrétních zkušeností zastupitelek. Pokouším se nastínit trend vývoje v této oblasti ve veřejné správě.

1. Gender

Pro správné porozumění celé problematice je nezbytné vymezit jednotlivé pojmy, které se k tématu přímo vztahují.

Proto se v této části práce zaměřím na vymezení základních pojmů, které jsou v rámci tohoto tématu využívány.

Gender:

Pojem, který odkazuje na sociální rozdíly (v protikladu k biologickým rozdílům) mezi muži a ženami, které jsou kulturně a sociálně podmíněné, konstruované, tj. mohou se v čase měnit a různí se jak v rámci jedné kultury, tak mezi kulturami. Jsou předmětem socializace. Závaznost těchto rozdílů tedy není přirozeným, neměnným stavem, ale dočasným stupněm vývoje sociálních vztahů mezi muži a ženami. [10] Tolik citace ze slovníku cizích slov.

Gender se vztahuje k sociálním rozdílům mezi ženami a muži, které jsou získané. Gender poukazuje na to, že rozdíly mezi ženami a muži, které obecně považujeme za vrozené, lze klasifikovat jako naučené a měnící se v závislosti na prostředí a kultuře, kde žijeme.

Vlastnosti a vzorce chování jsou u každého pohlaví ovlivňovány již od dětského věku. Děti od narození pozorují a obvykle přebírají vzorce chování podle svého okolí. Přizpůsobují se tomu, co vidí a co se od nich očekává. Každý člověk určitým způsobem tedy přebírá svou tzv. genderovou roli.

Generová role:

Soubor určitých pravidel (většinou nepsaných, neformálních), které předpisují určité typy chování pouze ženám a jiné pouze mužům. (např. většina společnosti považuje za správné, když žena zůstane s dítětem na mateřské dovolené a muž chodí do zaměstnání. Pokud je tomu v některých rodinách obráceně, už to jako správné vnímáno není.) [10]

Generové role jsou tedy automaticky přiřazovány lidem podle jejich pohlaví. Snahy o boj s diskriminací na základě generových rolí, a s navyklými vzorci chování směřují k genderové rovnosti.

Genderová rovnost (rovnost mezi ženami a muži):

Genderovou rovností máme na mysli skutečnost, že všechny lidské bytosti mají právo svobodně rozvíjet své osobní schopnosti a činit volbu bez ohledu limitů daných genderovými rolemi. Jde o to, aby aspirace a potřeby žen a mužů byly hodnoceny a posuzovány stejně. [31]

Současná společnost si za jeden z úkolů, který by měla řešit vytyčila právě genderovou rovnost. Pro dosažení genderové rovnosti je především používána metoda nazvaná genderový mainstreaming.

Genderový mainstreaming:

Výraz **mainstreaming** označuje "strategie, jejichž cílem je zahrnout aspekt rovnosti pohlaví do všech politických rozhodovacích procesů na všech úrovních". [22]

V podstatě se jedná o uplatňování perspektivy rovných příležitostí při rozhodovacích procesech ve všech oblastech politiky a organizace práce, při reorganizaci, tvoření a hodnocení těchto procesů.

Taková to genderová perspektiva by měla být integrována do všech existujících politik, a to i do těch, které se na první pohled jeví jako genderově neutrální (např. doprava, finance, životní prostředí...atd.). Před přijetím jakéhokoli rozhodnutí je nutné vyhodnotit dopad tohoto rozhodnutí na ženy a muže (tzv. genderová analýza). Zjistí-li se, že jedno z pohlaví bude negativně ovlivněno, musí ten, kdo rozhodnutí přijímá, podniknout kroky k tomu, aby škodlivé účinky příslušného rozhodnutí odstranil nebo aspoň minimalizoval.

První myšlenka mainstreamingu byla vyslovena na ženském kongresu OSN v Nairobi v roce 1985. Znovu zazněl požadavek cílené politiky rovnosti šancí v roce 1995 na pekingské konferenci o ženách, kde byla založena Akční platforma, která vyhlásila potřebu šíření této strategie. O rok později formulovala stejný požadavek Evropská unie. V roce 1997 Evropský parlament přímo vyzval členské státy Evropské unie, aby prosazovaly politiku GM na lokální, regionální a národní úrovni. K prosazování rovnosti šancí zavazuje státy EU Amsterodamská smlouva z roku 1999.

Od té doby musí všechny projekty financované z evropských zdrojů prvek gender mainstreamingu nějakým způsobem zahrnout do svých aktivit. Tuto strategii si Evropská unie určila jako oficiální.

I v České republice byla metoda gender mainstreamingu uznána jako legitimní nástroj pro výkon politiky rovných příležitostí žen a mužů v ČR. Její aplikaci zařadila vláda mezi prioritní úkoly v této oblasti (viz. vládní usnesení č. 456 z 9. května 2001).

Vyvážená účast žen na rozhodovacích procesech by měla být pravidlem ve všech vyspělých demokraciích. Požadavek směřuje především na zastoupení žen při rozhodování v politice, ve veřejné správě i v ekonomické oblasti.

Neúčast nebo jen malá účast žen v těchto procesech, je obecně deklarována jako významná ztráta pro celou společnost a účast žen na rozhodovacích procesech by měla být součástí každé vyspělé demokracie. Tento přístup umožní vstup nových idejí, hodnot a myšlenek, které podpoří vyšší míru spravedlnosti pro muže i ženy.

Jak doporučuje Evropská Unie je důležité také shromažďovat a zveřejňovat statistiky, které by občanům jasně ukazovaly, jak jsou ženy zastoupeny na všech úrovních rozhodovacích procesů.

2. Veřejná správa

Státní správa

„Státní správa je činnost státu, jejímž posláním je realizace výkonné moci státu. Svou povahou je státní správa organizátorskou a mocensky ochrannou činností státu, která v sobě obsahuje jednak prvky řízení a dále prvky regulace, a to v nejjobecnějším chápání těchto pojmů.“ [2, str.12]

Veřejná správa

Jak uvádí slovník Ústavu územního rozvoje České republiky se za veřejnou správu považuje státní správa, samospráva a samospráva s přenesenou působností výkonu státní správy. Tak pak ve výstavbě plní povinnosti spojené s přenesenou působností výkonu státní správy autorizovaní architekti, autorizovaní inženýři a autorizovaní technici. [30]

„Veřejnou správou se ve společnosti zorganizované ve stát rozumí správa veřejných záležitostí, realizovaná jako projev výkonné moci. Veřejnou správu vykonává především stát, a to prostřednictvím svých orgánů, a dále ji vykonávají další veřejnosprávní subjekty jako představitelé a nositelé veřejné moci. Jde o veřejnoprávní korporace, které vykonávají veřejnou správu svým jménem a ve své působnosti a správa jimi vykonávaná je svou povahou samosprávou. Obvykle členíme veřejné korporace na územní (obce, kraje) a zájmové (komory, svazky, grémia).“ [2, str.13]

Veřejná správa přísluší k moci výkonné ve státě. Představuje nástrojový mechanismus. Dle definice veřejné správy Ing.Krbové [1] jsou principy výkonu veřejné správy následující:

- Charakter veřejnoprávních činností – podzákonná a nařizovací činnost státu (v rámci své legislativní činnosti vydává odvozené právní normy a všeobecně závazné vyhlášky, vydává normativní a individuální správkové akty a všeobecně závazná nařízení); organizátorská a manažerská činnost státu (řídí a koordinuje a vytváří a udržuje pracovní prostředí).
- Funkce orgánů veřejné správy – mezi všeobecné funkce správy patří organizátorské a mocensko-ochranné funkce a další specializované funkce správy.
- Cíle a úkoly činností veřejné správy – základní je tvorba a realizace cílů, diferenciací cílů podle postavení jednotlivých složek veřejné správy a dále hierarchizace cílů a odvozování úkolů veřejné správy od těchto cílů.
- Formování subjektů veřejné správy – pluralita veřejné správy – struktura státních a územních orgánů, jejich rozdělení na obce a kraje a ostatní samosprávy.

- Kompetence ve výkonu činností – mezi základní kompetence patří působnost, pravomoc a zodpovědnost.
- Formy činnosti orgánů veřejné správy – úkony veřejné správy mohou mít dvojí účinky buď právotvornými (správní akty, správní dohody/úkony) nebo neprávo tvornými (posudky a vyjádření správních orgánů, společensko-organizační úkony a materiálně-technické úkony).
- Metody činnosti orgánů veřejné správy – jsou dvě základní a to všeobecné a konkrétní metody. Mezi metody všeobecné můžeme řadit metody přesvědčování a donucování. Konkrétní metody jsou pak specifikovány jako administrativní metody, právní metody, mimoprávní a ekonomické metody.

3. Gender v EU

Rovnost mužů a žen je určitou částí zásady rovnosti, která je nepochybně jedním z principů a základních lidských práv a svobod. V rámci Evropské Unie je této rovnosti věnována velká pozornost a má také dlouhou tradici prosazování této rovnosti. Povinnost prosazovat rovnost mezi ženami a muži a odstraňovat nerovnosti v této sféře je jasně zakotvena již v zakládající smlouvě EU.

V článku 2 Smlouvy o založení Evropského společenství je psáno: „Úkolem Společenství je vytvořením společného trhu a hospodářské a měnové unie, stejně jako prováděním společných politik nebo činností uvedených v člancích 3 a 4 podporovat harmonický, vyvážený a trvale udržitelný rozvoj hospodářského života, vysokou úroveň zaměstnanosti a sociální ochrany, rovné zacházení s muži a ženami, trvale udržitelný a neinflační růst, vysoký stupeň konkurenceschopnosti a konvergence ekonomické vybavenosti...“.

Ovšem začlenění genderové rovnosti mělo zpočátku především za cíl vypořádat se s ekonomickou konkurencí, jejíž výhoda se opírala o rozdíl ve mzdách vyplácených ženám a mužům. Postupně se tato rovnost stala sociální záležitostí a otázkou respektování jednoho ze základních lidských práv - zákazu diskriminace. Důležitým mezníkem v této oblasti byla Amsterodamská smlouva z roku 1997, která zařazuje rovnost mužů a žen mezi základní principy Společenství a začleňuje tento aspekt do koncipování všech oblastí komunitárních politik (tzv. gender mainstreaming). [3]

Dalším dokumentem, který jednoznačně podporuje genderovou rovnost, je Rámcová strategie Společenství pro rovnost žen a mužů, která byla přijata v roce 2000. Ta si vytyčila pět základních cílů – podpora rovnosti žen a mužů v hospodářském životě, podpora rovné účasti v zastoupení, podpora rovného přístupu a plného využívání sociálních práv pro ženy a muže, podpora rovnosti pohlaví v občanském životě a podpora změn genderových rolí a stereotypů¹. [3]

Byly přijaty i další dokumenty a mezi nejdůležitější patří Charta základních práv Evropské unie, která byla přijata na zasedání Evropské rady v Nice v roce 2000 a byla začleněna do ústavní smlouvy EU. Obsahem Charty se stanoví občanských, politických, ekonomických a sociálních práv všech občanů Evropské unie. Charta obsahuje i princip rovnosti mužů a žen. V této problematice postihuje rovnost ve všech oblastech zahrnující i zaměstnání, práci a odměny za práci.

---

¹ Genderové stereotypy – představy o daných životních mužů na jedné straně a žen na straně druhé.

V roce 2006 byl přijat Plán pro dosažení rovného postavení žen a mužů 2006-2010. Tento plán obsahuje šest základních oblastí činnosti EU kam by se měla směřovat podpora a rozvíjení rovnosti žen a mužů. Jsou to stejná ekonomická nezávislost pro ženy a muže, sladění soukromého a profesního života, stejné zastoupení v rozhodovacích procesech, odstraňování všech forem násilí založeného na pohlaví, odstraňování stereotypů v oblasti pohlaví a podpora rovného postavení žen mužů v zahraniční a rozvojové politice. [3]

3.1. Ženy v rozhodovacích procesech – EU a gender

Pokud chceme nějaký stát označit za vyspělou demokracii, samozřejmostí by měla být vyvážená účast žen a mužů v rozhodovacích procesech. Již tradičně však bývá veřejný život a rozhodování z hledisku genderu specifický zřejmou převahou mužů. Ve druhé polovině dvacátého století se však vlády států a to nejen v Evropě snažily o řešení právě nízkého zastoupení žen v rozhodovacích procesech a veřejném životě vůbec.

Přesto ženy tvoří v průměru 15,4 % z celkového počtu 42 605 zastupitelů v parlamentech na celém světě – z toho v Evropě 18,1 %. Celoevropský průměr zapojení žen do politiky je téměř o tři procentuální body vyšší než celosvětový průměr. Účast žen v parlamentech skandinávských zemí, kde je nejvyšší míra zastoupení žen v politice, je však v průměru 39 %. Naopak nejnižší účast žen v politických funkcích je v arabských zemích – v průměru 5 %. [39]

Snaha o řešení problému trvale nízkého zastoupení žen ve všech oblastech rozhodování je patrná v krocích Evropské unie, kterými se snaží tento deficit vyrovnat a zároveň se snaží působit na členské země, aby přijímaly opatření pro zlepšení této situace.

Základním nástrojem v této oblasti je především doporučení Rady 96/694/EC z roku 1996 o vyvážené účasti žen a mužů v rozhodovacích procesech. V tomto doporučení se mimo jiné uvádí, že ženy jsou stále nedostatečně zastoupené v rozhodovacích orgánech v politické, ekonomické, sociální i kulturní oblasti, že nedostatečné zastoupení žen v rozhodování představuje ztrátu pro společnost, že vyvážená účast žen a mužů v rozhodovacích procesech je základní podmínkou demokracie a umožňuje vznik různých idejí, hodnot a chování, jejichž výsledkem bude větší míra spravedlnosti a rovnosti pro muže i ženy. [3]

V doporučení Rady se dále uvádí doporučení členským státům, aby shromažďovaly a zveřejňovaly informace, které by rozšířily podvědomí o této otázce mezi občany. Jde především o statistiky účasti žen a jejich zastoupení na všech úrovních rozhodovacích procesů, dále aby umožnily a podpořily studie zaměřené na zákonné, sociální a kulturní překážky, které by mohly znevýhodňovat a znesnadňovat vstup jednoho pohlaví do

rozhodovacích procesů, aby prosazovaly vyváženou účast mužů a žen na všech úrovních státní správy atd. Tyto doporučení, ale nejsou pro členské státy závazné a je na každém státu, zda se pustí do jejich dobrovolného plnění.

Implementace těchto doporučení v jednotlivých zemích však podle výsledků neměly takový efekt, aby významně změnila situaci a tak se EU rozhodla přijmout další opatření.

Musely být přijaty jednoznačné indikátory, které by umožňovaly hodnocení genderové rovnováhy. Mezi tyto indikátory patří – podíl žen v národním parlamentu, podíl žen v regionálních zastupitelstvech, podíl žen v obecních zastupitelstvech, opatření zaměřená na podporu vyrovnané účasti ve volbách, podíl žen v národní vládě a v Evropské komisi, zastoupení žen a mužů na ministerských postech, zastoupení žen a mužů na postech náměstků a vrchních ředitelů, podíl žen a mužů mezi vysoce postavenými státními úředníky podle sfér působnosti a podíl žen v nejvyšších soudech a v Evropském soudním dvoře. [3] Konkrétní ukazatele jsou uvedeny v Příloze č.1.

Pro podporu genderové rovnosti v rozhodovacích procesech a veřejném životě byla vydána rezoluce Evropského parlamentu o ženách v rozhodovacích procesech č. 399Y076(01) z roku 2000, která odsouhlasila používání kvót jako přechodné opatření k dosažení zvýšeného zastoupení žen v politickém rozhodování. Genderovou vyváženost vymezila hranicí 40 % zastoupení pro každé pohlaví. Státy, které byly s touto problematikou pozadu, byly vyzvány ke zhodnocení a zvažování reforem, které by měly za následek vyrovnanější účast obou pohlaví na rozhodování.

Díky snaze orgánů Evropské Unie a především díky rostoucí kvalifikaci, stále více žen získává vysoké odborné a manažerské pozice, ale nerovnost v zastoupení žen a mužů v rozhodovacích funkcích přetrvává jak na úrovni EU, tak na národní úrovni.

Dalším krokem, který má pomoci vyrovnání účasti obou pohlaví na veřejném životě a rozhodování, zmíněným již v předchozí kapitole, je Plán pro dosažení rovného postavení žen a mužů 2006-2010. Z pohledu genderové otázky ve veřejném životě a rozhodování plán usiluje především o odstranění trvale nedostatečného zastoupení žen v politickém rozhodování, o podporu vyvážené účasti žen a mužů na rozhodování v hospodářské oblasti a o podporu účasti žen ve vědě a technice. [3]

3.2. Dokumenty Evropské Unie

Základními událostmi a dokumenty Evropské Unie, které vedly a umožnily zakotvit gender a základní postoje EU k této problematice jsou následující:

1. Článek 2 Smlouvy o založení Evropského společenství hovoří o tom, že rovné zacházení pro ženy a muže je jedním z úkolů, které má Společenství prosazovat.
2. Na čtvrté světové konferenci OSN o ženách (Peking 1995) se Evropské společenství zavázalo podporovat účast žen v rozhodovacích procesech.
3. Usnesení Rady ES ze dne 27. března 1995 k vyváženému zastoupení žen a mužů v rozhodovacích procesech [9] vyzývá členské státy, aby podporovaly vyvážené zastoupení mužů a žen v rozhodovacích procesech jako jeden z cílů v programových dokumentech vlády.
4. Doporučení Rady ES ze dne 2. prosince 1996 k vyváženému zastoupení žen a mužů v rozhodovacích procesech [9] vyzývá členské státy k přijetí komplexních strategií s cílem podpořit vyrovnané zastoupení žen a mužů v rozhodovacích procesech, včetně vhodných opatření (i legislativních) k dosažení tohoto cíle. Dokument doporučuje členským státům podporovat vyváženou účast žen a mužů na všech úrovních v rámci vládních orgánů a komisí.
5. Usnesení Evropského parlamentu ze dne 2. března 2000 k ženám v rozhodovacích procesech vyjadřuje přesvědčení, že zastoupení žen v rozhodovacích pozicích na stejné úrovni s muži je nejen nutnou podmínkou pro ukončení nerovností a diskriminace na základě pohlaví, ale i ku prospěchu fungování společnosti jako celku. [9]
6. Rozhodnutí Komise ES ze dne 19. června 2000 o vyváženém zastoupení mužů a žen ve výborech a odborných skupinách jí zřízených [9] konstatuje, že střednědobým cílem je dosáhnout alespoň 40 % zastoupení příslušníků jednoho pohlaví v každé odborné skupině a výboru.
7. Plán pro dosažení rovného postavení žen a mužů [36] - koncepce Evropské komise na roky 2006 - 2010. Účast žen v rozhodovacích procesech je jednou z jejích hlavních priorit.

3.3. Dokumenty OSN

Základní dokumenty OSN zabývající se stejným problémem, tedy ukotvení genderu v rámci OSN.

1. Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen [8] vyzývá v článku 7 členské státy, aby přijaly veškerá příslušná opatření k odstranění diskriminace žen v politickém a veřejném životě a zajistily jim právo účastnit se na

tvorbě a provádění státní politiky a zastávat veřejné úřady a vykonávat všechny veřejné funkce na všech úrovních řízení státu na rovnoprávném základě s muži.

2. V Závěrečných doporučeních Výboru OSN pro odstranění diskriminace žen ke Druhé periodické zprávě ČR o plnění Mezinárodní úmluvy o odstranění všech forem diskriminace žen² vyjádřil Výbor znepokojení nad nízkým zastoupením žen ve vysokých volených a jmenovaných orgánech. Vyzval Českou republiku, aby přijala opatření ke zvýšení zastoupení žen v těchto orgánech, a to i uplatňováním dočasných vyrovnávacích opatření k uplatnění práva žen na zapojení se do všech oblastí veřejného života a zejména na nejvyšších úrovních rozhodování.
3. Komise OSN pro postavení žen schválil na svém zasedání v březnu 2006 rezoluci s názvem "Vyvážený podíl žen a mužů v rozhodovacích procesech na všech úrovních." [14]

3.4. Rok rovných příležitostí

Rok 2007 byl Evropskou komisí stanoven jako rok rovných příležitostí. Jsou mu věnovány Evropskou unií jak finanční prostředky, tak projekty zaměřené na prosazování rovných příležitostí na evropské, národní i regionální a místní úrovni..

Cílem roku rovných příležitostí je zvýšit informovanost o této problematice, přitáhnout pozornost ve všech členských státech k tomuto tématu a mobilizovat všechny aktéry k prosazování nové strategie Evropské unie v oblasti rovných příležitostí. Aktivity v rámci roku rovných příležitostí jsou zaměřeny na boj s diskriminací na základě rasového či etnického původu, víry, přesvědčení, postižení, věku, sexuální orientace nebo pohlaví.

Konkrétně má Evropský rok čtyři cíle, v jejichž rámci mohou být realizována setkání a společenské události, informační, propagační a vzdělávací kampaně nebo průzkumy a studie. Těmito cíli jsou:

- **Práva** - zvýšení informovanosti o právu na rovné zacházení a nepřípustnost diskriminace.
- **Zastoupení** - podnětí debaty o možnostech, jak zvýšit zapojení skupin, které jsou oběťmi diskriminace, do společnosti a jak rovnoměrně zapojit muže a ženy.
- **Uznání** - usnadnění a vyzdvižení pozitivního přínosu lidí pro společnost bez ohledu na jejich pohlaví, rasu nebo etnický původ, náboženské vyznání či přesvědčení, zdravotní postižení, věk nebo sexuální orientaci.
- **Respekt** - podpora soudržnější společnosti, odstraňování předsudků.

---

² přijata na 573. 574. zasedání výboru 8.8.2002

Na realizaci aktivit Evropského roku rovných příležitostí pro všechny v České republice vyčlenila Evropská komise finanční prostředky ve výši 258 300,- EUR. Stejnou částkou přispívá i státní rozpočet. Tyto finanční prostředky jsou určeny na dotování projektů v oblastech:

- Prezentace Roku rovných příležitostí v České republice
- Zvýšení informovanosti o diskriminaci a provedení studií a průzkumů o dosud nezmapovaných projevech diskriminace a návržení opatření ke zlepšení současné situace.
- Odstraňování bariér vyplývajících z kulturní, sociální a etnické uzavřenosti společnosti a podpora rovných příležitostí pro všechny prostřednictvím kampaní zaměřených na odstraňování předsudků a na podporu rovných příležitostí pro všechny.
- Odstraňování předsudků vůči Romům a podpora integrace formou multikulturní výchovy, vytvoření didaktických materiálů, školení učitelů a učitelek.

Dá se očekávat, že v České republice budou bohužel aktivity spojené s Rokem rovných příležitostí nasměrovány především na odstranění diskriminací na základě etnického původu. Toto očekávání dokládá například skutečnost, že informace o aktivitách vlády a možnostech čerpat dotace jsou umístěné na stránkách Rady vlády ČR pro záležitosti romské komunity. Ale podle dokumentů Evropské komise musí být v rámci všech aktivit zohledněné i genderové diskriminace.

3.5. Závěr

Gender a jeho otázky jsou v rámci Evropské Unie dobře ukotveny v zákonech a jsou v rámci jednání orgánů EU diskutovány. Je zřejmé, že se EU těmito otázkami zabývá a snaží se prosazovat genderovou spravedlnost nejen v rámci fungování svých orgánů, ale také se snaží o to, aby členské země tuto problematiku řešily a vyřešily.

Evropská Unie se nespolehá pouze na doporučení nebo opatření, ale i se aktivně podílí na akcích na podporu genderové rovnosti. Rok rovných příležitostí je toho dobrým důkazem. Nezbyvá než doufat, že snaha a zájem Evropské Unie pronikne i do nováčků v EU, kteří obvykle za ostatními zeměmi v těchto otázkách pokulhávají.

4. Gender v České republice

V České republice, stejně jako ve většině jiných států Evropské unie, existuje rovnoprávnost mužů a žen před zákonem a zákon nejen zakazuje diskriminaci z hlediska pohlaví, ale rovněž definuje rovnost šancí mužů a žen v usilování o volené i delegované funkce ve sférách politiky a ekonomiky. Skutečností je ale fakt, že stále existují bariéry, které tomuto procesu brání. Jedná se o bariéry institucionální (volební systém, fungování politických stran), individuální (individuální postoje a názory) a společenské (hodnoty české veřejnosti či veřejná diskuse na téma zastoupení žen v politice).

4.1. Legislativní rámec

Rovné postavení žen a mužů v České republice je zakotveno hned několika v zákonech, jsou jimi například:

- Ústava České republiky
- Zákoník práce
- Zákon o zaměstnanosti
- Zákon o mzdě a platu

4.1.1 Ústava České republiky

Za základní právní normu, ve které je v České republice řešena problematika genderu, je považován Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění Ústavního zákona č. 162/1998 Sb. Listina základních práv a svobod. Listina byla vyhlášena v České republice 16. prosince 1992 a je součástí ústavního pořádku České republiky.

Tomuto problému se věnuje Článek 1 a Článek 3, odst.1, který uvádí, cituji: „Lidé jsou svobodní a rovní v důstojnosti i v právech. Základní práva a svobody jsou nezadatelné, nezcizitelné, nepromlčitelné a nezrušitelné“ a „Základní práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.“ a další. [4]

4.1.2 Zákoník práce

V ustanovení § 1 odst. 4 zákona č. 65/1965 Sb., Zákoník práce, ve znění pozdějších změn a doplňků (dále jen „zákoník práce“), je jakákoli diskriminace (z důvodu rasy, barvy pleti, pohlaví, sexuální orientace, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, členství nebo činnosti v politických stranách nebo politických hnutích, odborových

organizacích a jiných sdruženích, národnosti, etnického nebo sociálního původu, majetku, rodu, zdravotního stavu, věku, manželského a rodinného stavu nebo povinností k rodině) v pracovněprávních vztazích výslovně zakázána. Zakázáno je též takové jednání, které diskriminuje nikoliv přímo, ale až ve svých důsledcích.

V ustanovení § 1 odst. 3 zákoníku práce je potom zakotvena povinnost zaměstnavatelů zajišťovat rovné zacházení se všemi zaměstnanci, pokud jde o jejich pracovní podmínky včetně odměňování za práci a jiných peněžitých plnění a plnění peněžité hodnoty, odbornou přípravu a příležitost dosáhnout funkčního nebo jiného postupu v zaměstnání.

4.1.3 Zákon o zaměstnanosti

Dalším zákonem věnující se této problematice je Zákon č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších změn a doplňků.

Zde je uzákoněno právo na zaměstnání které nemůže být odepřeno z diskriminačních důvodů a to na základě rasy, barvy pleti, pohlaví, sexuální orientace, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, členství nebo činnosti v politických stranách nebo politických hnutích, odborových organizacích a jiných sdruženích, národnosti, etnického nebo sociálního původu, majetku, rodu, zdravotního stavu, věku, manželského a rodinného stavu nebo povinností k rodině). Zakázáno je též takové jednání, které diskriminuje nikoliv přímo, ale až ve svých důsledcích, jakož i jednání spočívající v navádění k diskriminaci.

Tato zákonná norma tedy stanoví, že zaměstnavatel je povinen dodržovat zásady rovnosti i vůči svým budoucím zaměstnancům a zaměstnankyním, tzn. i když se o místo teprve ucházejí, v opačném případě může být jeho diskriminační jednání považováno za přestupek, který je postižitelný ze strany úřadu práce. V případě vážného porušení zákona může jít dokonce o trestný čin, který může mít i soudní dohru.

4.1.4 Zákon o mzdě a zákon o platu

Zákon o mzdě, odměně za pracovní pohotovost a o průměrném výdělku a Zákon o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech (Zákon č. 1/1992 Sb. a Zákon č. 143/1992 Sb.) hovoří i o tom, že oběma pohlavím náleží u téhož zaměstnavatele za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty stejná mzda, jinak jde o diskriminaci.

4.2. Vládní organizace zabývající se problematikou gender

V dubnu 1998 přijala vláda národní akční plán Priority a postupy vlády při prosazování rovnosti mužů a žen, která se každoročně vyhodnocuje a aktualizuje. Dokument

vypracovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí a každý rok je vládě předkládána periodická roční souhrnná zpráva o plnění opatření, obsaženým v Prioritách tohoto dokumentu.

Priority a postupy od začátku obsahovaly opatření týkající se zvyšování počtu žen ve vedoucích funkcích, zaměřovaly se však především na vyrovnané zastoupení žen a mužů na úrovni funkcí jmenovaných v rámci státní správy. Až v roce 2003 se objevil dodatek týkající se přijetí konkrétních opatření pro dosažení vyváženého zastoupení žen a mužů ve vedoucích funkcích a pracovních kolektivech. [3]

Od doby prvního národního akčního plánu byla přijata řada legislativních změn, které podporují rovnoprávné zaměstnávání mužů a žen, jako např. novela zákona o mzdě, novela zákoníku práce, stejně tak jako dříve přijatá novela občanského soudního řádu, která posiluje pozici žalobce v pracovních sporech týkajících se předložení důkazů v procesech rovných pracovních příležitostí pro muže a ženy. Všechny tyto legislativní změny vstoupily v platnost 1. ledna 2001.

Svojí činností aktivně zapojují ženské nevládní neziskové organizace do diskuze o rovných příležitostech mužů a žen a snaží se ovlivňovat vývoj této otázky v České republice. Nevládní nezisková organizace Gender Studies, o.p.s. vydala Stínovou zprávu v oblasti rovného zacházení a rovných příležitostí žen a mužů, kde uvádí, že opatření, týkající se zvyšování počtu žen ve vedoucích funkcích ani opatření vyzývající k zavádění pozitivních akcí, nejsou v reálu plněna. Tato stínová zpráva obsahuje i doporučení, aby vláda přijala ucelenou koncepci, která by pokrývala vyrovnané zastoupení žen a mužů v rozhodujících pozicích ve všech oblastech veřejného života. Stínová zpráva zároveň doporučuje dílčí opatření, která by měla být přijata v oblastech volených funkcí, jmenovaných funkcí i v soukromém sektoru a v neposlední řadě hodnotí činnost vládních genderově zaměřených organizací.

Některé další aktivity v této oblasti byly podniknuty ze strany vládních organizací. Výbor pro odstranění všech forem diskriminace žen při Radě vlády vypracoval na podzim roku 2003 návrh změny volebního zákona, kde pro kandidátní listiny navrhoval zipový systém a nejméně 40 % míst pro jedno pohlaví. Návrh se týkal voleb do Evropského parlamentu, Poslanecké sněmovny PČR, krajských voleb a Senátu PČR. [3]

Situace je ovšem taková, že do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky bylo v letošním roce zvoleno 31 žen. Ženy-poslankyně tak ve 200-členné PS PČR tvoří 15,5 %. Ve srovnání s volbami v roce 2002 jde o propad o 3 poslankyně (ve funkčním období 2002 bylo v PS PČR 34 žen poslankyň, které tvořily 17,0 % zastupitelského sboru). Na základě počtu tohoto výsledku se Česká republika propadla v hodnocení Meziparlamentní unie z 62.

místa na 65. místo³ a ve světové klasifikaci se propadla za Ekvádor, Slovensko či Turkmenistán. [35, str.1]

Mezi hlavní vládní organizace které se zabývají genderovou otázkou patří Rada vlády pro rovné příležitosti a Rada vlády pro lidská práva při Úřadu vlády ČR.

Situaci a postavení těchto organizací mapují další kapitoly. Zároveň je přidáno hodnocení činnosti každé organizace dle analýzy občanského sdružení Gender Studies, o.p.s.

4.2.1 Rada vlády pro rovné příležitosti

V říjnu roku 2001 byla usnesením vlády ČR č. 1033/2001 zřízena Rada vlády pro rovné příležitosti žen a mužů jako stálý poradní orgán vlády v oblasti vytváření rovných příležitostí pro ženy a muže.

Rada připravuje návrhy směřující k prosazování a dosažení rovných příležitostí pro ženy a muže, zejména projednává a doporučuje vládě základní koncepční směry postupu vlády při prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže. Z osvědčených metod využívaných k prosazování principu rovných příležitostí pro muže a ženy, k jejichž aplikaci se přihlásila i vláda ČR, jsou pozitivní opatření a genderový mainstreaming. Důležitým aspektem politiky rovných příležitostí je zvyšování pružnosti trhu práce, dostupnost a rozmanitost různých druhů zaměstnání a rozvoj sociálních služeb v oblasti péče o děti a další členy rodiny, kteří vyžadují péči. [37]

Ve Stínové zprávě však není rada hodnocena příliš lichotivě. Hned v úvodu zpráva zmiňuje, že rada nemá žádné výkonné či kontrolní pravomoci, může vládě jen doporučovat, ale nemůže předkládat závazné návrhy. Ačkoliv podle statutu rady by předsedou rady měl být zpravidla místopředseda vlády, do této pozice jsou navrhováni běžní poslanci či poslankyně. Statut ukládá povinnost účastnit se zasedání rady a specifikuje, jak postupovat v případě důvodné nepřítomnosti. Členové a členky rady, zastupující státní správu k této povinnosti nepřistupují příliš zodpovědně. Laxní přístup k povinnosti účastnit se zasedání rady nejen naznačuje, jakou důležitost přikládají pověření pracovníci a pracovnice dané problematice a jak také tento přístup významně ovlivňuje činnost rady. [12]

Jak dále zpráva uvádí, je otázkou, zda by i při vykazování vzorné účasti na jednáních rady byla v pořádku skutečnost, že rada je složena z větší části z lidí, kteří nemají žádnou odbornou průpravu pro řešení dané problematiky. Upozorňuje na konkrétní poznatky a výroky rady které předkládá jako důkazy, že členové a členky rady často nerozumí principům genderové diskriminace a mechanismům reprodukce genderových nerovností.

---

³ Některé další zdroje uvádí 66. místo.

Zmíněné nedostatky zpochybňují činnost Rady, neboť jak lze doporučit vládě základní koncepční směry, stanovovat okruh priorit pro projekty resortů, atd. bez mentální znalosti genderové problematiky? Dosavadní práce Rady, která má minimální výstupy a vzhledem k prosazování politiky genderové rovnosti má zanedbatelný význam, tyto pochybnosti potvrzuje. Tolik v závěru hodnocení uvádí Stínová zpráva v oblasti rovného zacházení a rovných příležitostí žen a mužů.

4.2.2 Rada vlády pro lidská práva při Úřadu vlády ČR

Rada vlády České republiky pro lidská práva je poradním orgánem vlády České republiky pro otázky ochrany lidských práv a základních svobod osob v jurisdikci České republiky, který byl zřízen usnesením vlády ČR č. 809 ze dne 9. prosince 1998. Sleduje dodržování a naplňování Ústavy České republiky, Listiny základních práv a svobod a dalších právních norem upravujících ochranu a dodržování lidských práv a základních svobod.

V oblasti genderové problematiky se zbývá zejména monitorováním dodržování závazků plynoucích z Úmluvy o odstranění všech forem diskriminace. V této souvislosti Rada pro lidská práva zřídila Výbor pro odstranění všech forem diskriminace žen jako kontrolní mechanismus. Práce tohoto orgánu je prezentována zprávami, které vypracovává každé 4 roky o plnění závazků vyplývajících z Úmluvy. Tyto periodické zprávy jsou předkládány Výboru OSN pro odstraňování všech forem diskriminace žen.

Analýze fungování Rady, Výboru i obsahu vydávaných zpráv se opět věnuje Stínová zpráva v oblasti rovného zacházení a rovných příležitostí žen a mužů. Nejprve k obsahu zmiňuje, že se celá zpráva věnuje problematice spojené s Úmluvou pouze asi na 4 stranách, což činí asi 5% textu. Podle Stínové zprávy tento fakt sám o sobě hovoří o důležitosti, jaká je tématice přikládána. Textu samotnému vesměs chybí kritický odstup, který by asi měl být základním východiskem při vypracovávání zprávy o stavu lidských práv. [12]

Pokud jde o Výbor, jako kontrolní orgán, zmiňuje Stínová zpráva fakt, že nepracuje jako neaktivnější, např. v letech 1999 – 2002 předložil Radě k jednání pouze jediný podnět.

4.3. Nevládní neziskové organizace

Neziskové organizace jsou pro ženské hnutí zásadním článkem. Po roce 1989 to byly právě ony, kdo zahájil debatu o otázkách postavení žen a mužů ve společnosti a kdo jako první upozorňoval na porušování ženských lidských práv.

4.3.1 Vývoj ženských organizací od devadesátých let

Po revoluci v roce 1989 fungovala na území našeho státu pouze jediná oficiální ženská organizace a to Československý svaz žen. V Praze to byly ještě Pražské matky⁴, které vznikly v roce 1988. Po roce 1990 začali vznikat další nezávislé ženské organizace a to jak v ČR tak na Slovensku. Součástí tohoto vývoje byl i pokus o založení střešové organizace – Ženský klub český a Rada žen České republiky. Bohužel tyto prvotní organizace zanikly a to především proto, že nebyly podpořeny ze strany vládních institucí. Ani tento počáteční neúspěch však další organizace neodradil a v současné době Ženské neziskové organizace pokrývají celou řadu aktivit: jedná se o charitativní a sociální činnost a pomoc ženám z nejrůznějších skupin (obětím domácího násilí či obchodu se ženami, matkám samoživitelkám, matkám na a po rodičovské dovolené, ženám postiženým rakovinou atd.), osvětovou činností, lobování, zapojením do nejrůznějších mezinárodních projektů atd.

V České republice působí v současné době více či méně aktivně na 60 ženských nevládních neziskových organizací. [12]

4.3.2 Členění nevládních neziskových organizací v ČR

Podle charakteristik lze použít členění, které uvádí Gender Studies, o.p.s. ve svém materiálu Stínová zpráva v oblasti rovného zacházení a rovných příležitostí žen a mužů [12], lze nevládní neziskové organizace rozdělit do několika skupin podle oblasti ve které jsou nejaktivnější. Z tohoto pohledu je možné rozdělit ženské organizace od 3 hlavních skupin.

Klasické NNO

Mezi klasické můžeme počítat ty organizace, které se zabývají sociální oblastí, především pomocí konkrétní skupině žen. Mezi ně patří například Athena, zabývající se rekvalifikací a pracovním poradenstvím pro ženy v Ostravě, Elektra – pomoc ženám zneužívaným v dětství a znásilněným, Eva pomáhající především obětím domácího násilí v oblasti Českých Budějovic, Síť mateřských center – podpora rodičů s dětmi a další.

Další skupinou jsou organizace zabývající se především informační, osvětovou činností, lobování a právy žen. Mezi tyto organizace patří Aperio která má v náplni osvětovou a informační činnost v oblasti předporodní péče a porodnictví, lobování. Další organizací je Asociace pro rovné příležitosti, která funguje jako střešní organizace sdružující ženské NNO vzniklé po roce 1989 a provádí osvětovou činnost. Český svaz žen provádí nejrůznější spolkovou, sociální a osvětovou činnost – práce s dětmi i seniory, vzdělávací činnost, od roku

⁴ Sdružení matek a otců usilujících o zlepšení životního prostředí v Praze.

2002 také řešitelská organizace projektu na sladování rodinného a pracovního života v programu EQUAL, Gender Studies, o.p.s. zabývající se vzdělávací a osvětovou činností, vedení vlastní knihovny, lobování a v neposlední řadě GAIA se svou vzdělávací činností v oblasti ekofeminismu.

Předposlední skupinou mezi klasickými nevládními neziskovými organizacemi jsou organizace zabývající se lidskými právy, včetně práv žen jako je Amnesty International, Bílý kruh bezpečí, Český helsinský výbor, Člověk v tísni, Nadace Fridricha Berta, Nesehnutí, Open Society Fund a nejrůznější sítě občanských poraden.

Dále se v ČR koná řada významných aktivit souvisejících s ženským hnutím, které nejsou zaštitěny konkrétní organizací, ale spíše sdružením jednotlivých osob. Patří sem i nejrůznější divadelní představení včetně Vagina monologů, výstavy ženských autorek, udělování ceny Transpřítel, vydavatelství Marie Chřipkové One Woman Press specializující se na feministickou literaturu.

Organizace fungující v rámci politických stran či církví

Tyto organizace a jejich pobočky se věnují rozmanité osvětové, sociální a charitativní činnosti. Mezi nejznámější organizace zřejmě patří Sociálně demokratické ženy spadající pod ČSSD, dále Levicové kluby žen (KSČM), Unie katolických žen, Kluby křesťanských žen.

Klubová a profesní sdružení

Do této kategorie patří především Fórum žen zabývající se klubovou činností, organizací seminářů a konferencí, Asociace podnikatelek a manažerek (podpora podnikatelek), Česká asociace porodních asistentek, Soroptimist International věnující se společenské a charitativní činnosti.

Akademická pracoviště

Do této kategorie lze zařadit Gender tým na FHS UK, Gender Centrum na FSS MU v Brně, Gender a sociologie v Sociologickém ústavu AV ČR dále Národní kontaktní centrum Žena a věda spadající pod Sociologický ústav AV ČR.

4.3.3 Gender studies, o.p.s.

Gender Studies, o.p.s. je nevládní neziskovou organizací. Organizace se charakterizuje především jako informační, konzultační a vzdělávací centrum v otázkách vztahů mužů a žen a jejich postavení ve společnosti.

Jako cíl si Gender Studies dává shromažďování, zpracovávání a šíření informací související s genderovou tematikou. Prostřednictvím specifických projektů Gender Studies aktivně ovlivňuje změny týkající se rovných příležitostí v různých oblastech jako jsou například institucionální mechanismy, trh práce, politická participace žen, informační technologie apod. Gender Studies také provozuje knihovnu obsahující množství publikací a materiálů k feminizmu, gender studies, právům žen a mužů atd. [21]

4.3.4 Český helsinský výbor

Český helsinský výbor je nevládní neziskovou organizací pro lidská práva. Je členem Mezinárodní helsinské federace pro lidská práva (IHF) se sídlem ve Vídni sdružující helsinské výbory z 46 členských zemí OBSE.

Hlavním posláním Českého helsinského výboru je především: Sledování zákonodárné činnosti týkající se lidských a občanských práv; Připomínkování návrhů zákonů a předkládání alternativních návrhů, pokud souvisejí s ochranou lidských práv; Monitoring stavu lidských práv v ČR se zvláštním důrazem na vybrané oblasti; Pravidelné vypracovávání zpráv o stavu lidských práv v ČR; Sledování situace těch skupin obyvatelstva, u nichž ochrana lidských práv vyžaduje zvláštní pozornost; Bezplatné právní poradenství jednotlivcům, jejichž lidská práva byla porušena; Výchova k lidským právům, pořádání diskusí a seminářů s touto tematikou. Školící programy pro profesní skupiny i pracovníky a aktivisty nevládních organizací; Specializovaná školení pro cílové skupiny programů zaměřených zejm. na reintegraci na trh práce; Publikační činnost; Informační a dokumentační činnost, knihovnické služby; mezinárodní spolupráce v rámci IHF a dalších mezinárodních a zahraničních institucí, spolupráce na mezinárodních projektech rozvoje demokracie a lidských práv.

Hlavní oblasti působení jsou vězeňství a trestní justice: Práva vězňů a zadržených; Trh práce (rozvoj lidských zdrojů, posílení zaměstnanosti, prevence sociálního vyloučení); Práva žen (zejm. oblast rovných příležitostí pro ženy a muže / trh práce); Cizinecká problematika; Informační činnost; Práva seniorů; Policie.

4.3.5 Český svaz žen

Český svaz žen je nevládní ženskou organizací s početnou členskou základnou. V současné době pracuje na principu moderní a efektivní organizace, která působí převážně na dobrovolné bázi ve prospěch a v zájmu žen a jejich práv. Činnost vychází ze základních mezinárodních dokumentů přijatých OSN.

4.3.6 Gender centrum FSS MU

Gender centrum se zabývá gender studies na akademické půdě. Vzniklo jako studentská aktivita v roce 2000 na půdě Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně za finanční podpory Open Society Fund Praha (grant v letech 2000-2002). Jeho cílem je sledovat gender problematiku a aktivity nejen v prostředí univerzity a poskytovat o nich informace veřejnosti.

V současnosti byly členové doplněni o nové členy z oboru genderových studií, ale činnost centra se omezuje zejména na akademickou půdu. Nevládně-neziskové aktivity některých jeho členek probíhají pod hlavičkou Genderového informačního centra NORA, o.p.s.

4.3.7 Liga lidských práv

Posláním Ligy lidských práv je rozšiřovat povědomí o lidských právech a aktivně pomáhat jedincům v České republice svá práva uplatňovat.. Pomáhat zejména těm, kteří pocházejí z nejvíce ohrožených skupin (minoritám, cizincům, pacientům či dětem). [27]

V současnosti se Liga zaměřuje na osm oblastí: prevence domácího násilí, ochrana dětských práv, prevence protiprávních sterilizací, ochrana práv osob s duševní nemocí a mentálním postižením, zlepšení informovaného souhlasu pacientů, dodržování lidských práv policií, svoboda sdružování, lidská práva ve vzdělání.

4.3.8 Fórum 50 %

Občanské sdružení Fórum 50% vzniklo v létě roku 2004 a jeho snahou je změnit současnou nelichotivou situaci na české politické scéně, kde jsou ženy na všech úrovních – místní, regionální i parlamentní nedostatečně zastoupeny a tím vyloučeny z rozhodovacích procesů.

Svými aktivitami chceme pomoci rozbít „skleněný strop“⁵ [26], který je podporován společenskými genderovými stereotypy a nedává ženám rovné příležitosti v zapojení se do politického rozhodování. Současné nedostatečné zastoupení žen je pro nás nepřijatelné a neodůvodněné, a proto se budeme snažit rozpoutat diskuzi napříč politickými stranami; tzn. jaké jsou důvody pro tak nízké zastoupení žen, co brání v navýšení počtu žen, které by

---

⁵ „Skleněný strop je vlastně taková bariéra postupu žen na vyšší pozice. Je tak nazývána, protože zespodu je neviditelná. Žena ji pozná až ve chvíli, kdy chce na nějakou vyšší příčku postoupit. Jsou to vlastně více či méně skryté formy diskriminace. Překážky, které nejsou viditelným znevýhodněním, ale jejich výsledkem je, že na těch nejvyšších příčkách je skutečně naprostá převaha mužů. A to zejména na místech a v oborech, které jsou prestižní na trhu a velmi dobře ohodnocené.“ Alena Křížková [18]

reprezentovaly politické strany, např. na volebních kandidátkách apod. V rámci těchto diskuzí chceme politickým stranám nabídnout řešení, jak současnou situaci změnit. [33]

Dále na svých stránkách uvádí, že občanské sdružení chce reagovat na situaci, kdy nedostatečné zastoupení žen v politickém životě ovlivňuje kvalitu demokracie. Konstatuje, že nerovnoměrným zastoupením obou pohlaví jsou narušeny demokratické principy fungování státu a klade si za cíl podporovat diskuzi a mechanismy vedoucí k řešení daného problému. „Rovné zastoupení mužů a žen je základní podmínkou demokracie – nikoli její možný důsledek.“ [33]

Základním cílem organizace je tedy prosazení vyššího počtu žen do rozhodovacích pozic na všech úrovních. V ideálním případě paritního zastoupení žen a mužů. Ovšem cíle nejsou tak vysoké, jak by se mohlo jevit, za částečný úspěch by organizace považovala překročení hranice 30 %, které je obecně považováno za kritické. Každá skupina, která je zastoupená více jak 30 % je schopná prosazovat své zájmy a není již minoritou.

Na svých stránkách dále Fórum 50 % uvádí zajímavé genderové analýzy voleb konaných v roce 2006 – voleb do Poslanecké sněmovny, do Senátu a komunálních voleb. Dále uvádí statistiku postavení žen v politických stranách.

4.4. Postoje české veřejnosti k rovným příležitostem

Veřejnost bude vždy tím nejsilnějším činitelem v otázce rovných příležitostí. Domnívám se, že může existovat dokonalé legislativní a institucionální zajištění genderové rovnosti, ale pokud společnost bude podléhat zažitým genderovým stereotypům a nastaveným genderovým rolím, bude prosazování rovnosti mužů a žen velmi obtížné. Z tohoto důvodu uvádím tuto kapitolu pro nastínění pohledu na situaci v České republice.

4.4.1 Základní ukazatele

Genderové statistiky pravidelně vypracovává a uveřejňuje Český statistický úřad. Na stránkách ČSU lze nalézt tyto statistiky v sekci „Lidé a společnost“ genderové statistiky. Hlavní myšlenkou uveřejňování těchto statistik na stránkách ČSU je zlepšení dostupnosti těchto údajů na jednom místě a v komplexním přehledu.

Pravidelně ČSU vydává datovou publikaci *Zaostřeno na ženy a muže* [14], která je k dispozici v českém i anglickém jazyce. Další publikací je *Ženy a muži v datech*, kterou je možné také získat dvojjazyčně.

Novinkou je ale souhrnná analýza dat nazvaná *Život žen a mužů* [15]. Tento materiál navazuje na datové publikace *Ženy a muži v datech* [16]. Cílem tohoto textu je zpřehlednění

informací o rovném postavení žen a mužů v České republice a upozornění na vývoje a trendy v různých společenských oblastech z hlediska genderu. Zkoumanými oblastmi jsou především obyvatelstvo (demografická statistika), zdraví, vzdělání, práce a mzdy, sociální zabezpečení, soudnictví a kriminalita, veřejný život a rozhodování, věda a technologie a informační společnost.

Veřejný život a rozhodování je z hlediska genderu specifický zřejmou převahou mužů. V případě voleb je převaha mužů mezi kandidáty a mezi zvolenými jednoznačná. Muži také mají vyšší procento úspěšnosti.

4.4.2 Názory veřejnosti

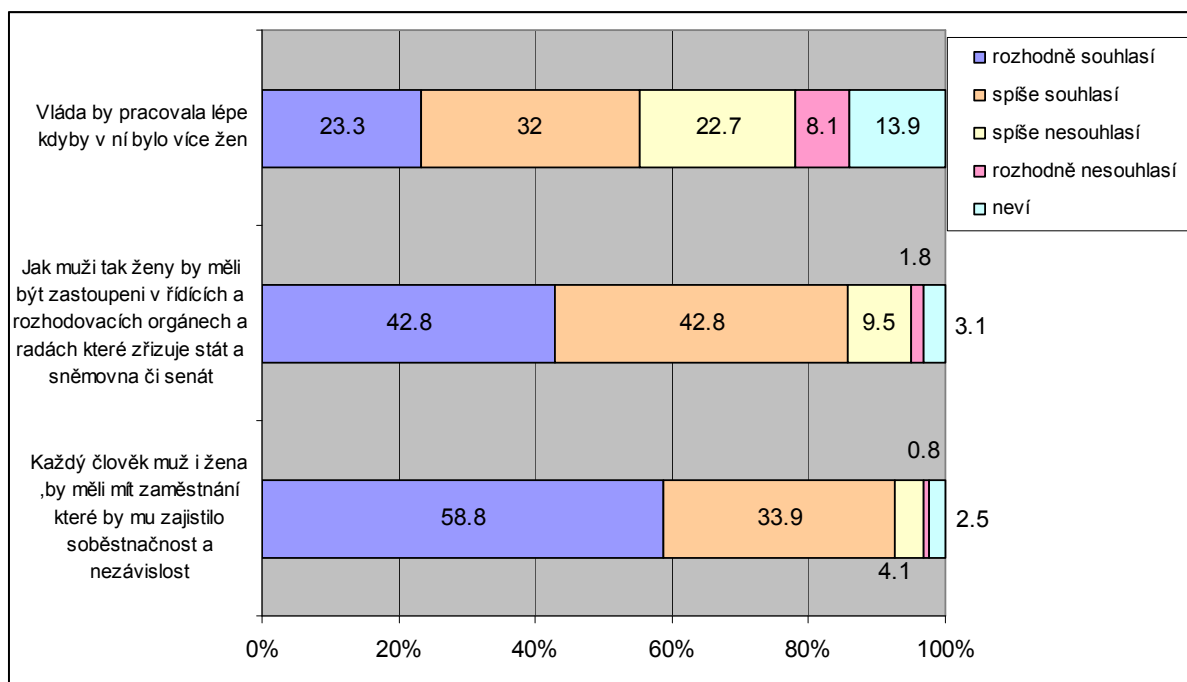
Podle posledních statistik (k 31.12.2005) Českého statistického úřadu [17] žilo v České republice 5.248.431 žen a 5.002.648 mužů, což jasně naznačuje mírnou převahu žen v populaci. Přesněji že ji k danému dni tvořily z 51,2 % ženy.

Jak se však česká veřejnost staví k rovným příležitostem žen a mužů? Jsou ženy a jejich podíl na veřejném životě a rozhodování vnímány pozitivně nebo spíš přetrvává starý model rozdělení genderových rolí?

Na tyto a podobné otázky, může dát odpověď zpráva „Trendy sociálně politických mechanismů ovlivňujících genderové vztahy IV“ [20], kterou nechalo zpracovat Ministerstvo práce a sociálních věcí. Zprávu vypracovala firma Faktum Invenio.

Pro mnohé překvapivým výsledkem bylo, že s rovnými příležitostmi pro obě pohlaví souhlasí většina veřejnosti. Drtivá většina si myslí, že každý – ať muž nebo žena – by měl mít zaměstnání, které by ho činilo soběstačným a nezávislým. Obě pohlaví by měla být zastoupena v řídicích a rozhodovacích institucích.

Dokonce více než polovina občanů se domnívá, že vláda by pracovala lépe, kdyby v ní bylo více žen. Průřez názorů občanů, souhlas či nesouhlas s definovanými tezemi, uvádí následující graf č. 6.

Graf č. 1 Postoje k rovným příležitostem

Zdroj: Trendy sociálně politických mechanismů ovlivňujících genderové vztahy IV; Závěrečná zpráva pro Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR – projekt HR128/05; Faktum Invenio; Prosinec 2005

Údaje z grafu č. 6 jsou názory vyjádřené v roce šetření tj. v roce 2005. K dispozici je i časové srovnání.

Vývoj v letech 2002 až 2005 naznačuje potvrzení určitého poklesu jednoznačného souhlasu se zadanými tezemi. Tento pokles je ovšem kompenzován vzestupem mírného souhlasu. Ke změně došlo především v otázce, zda by vláda pracovala lépe, kdyby v ní bylo více žen. Kolísání, které je v trendu znatelné, se vztahuje k aktuálnímu hodnocení práce vlády.

Tabulka č. 1 Postoje k rovným příležitostem – časová komparace

	Rok	rozhodně souhlasí	spíše souhlasí	spíše nesouhlasí	rozhodně nesouhlasí
Každý člověk, muž i žena, by měli mít zaměstnání, které by jim zajistilo soběstačnost a nezávislost	2002	66.7	28.8	3.3	0.8
	2003	59.9	33.1	4.0	1.7
	2004	58.7	34.4	4.1	0.6
	2005	58.8	33.9	4.1	0.8
Jak muži tak ženy by měli být zastoupeni v řídicích a rozhodovacích orgánech a radách, které zřizuje stát a sněmovna nebo senát	2002	50.5	37.3	8.6	1.3
	2003	40.6	43.8	9.3	2.7
	2004	42.6	43.8	8.7	1.5
	2005	42.8	42.8	9.5	1.8
Vláda by pracovala lépe, kdyby v ní bylo více žen	2002	34.6	36.9	16.3	4.1
	2003	22.4	34.6	19.7	8.4
	2004	26.0	38.9	16.7	5.0
	2005	23.3	32.0	22.7	8.1

Zdroj: Trendy sociálně politických mechanismů ovlivňujících genderové vztahy IV; Závěrečná zpráva pro Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR – projekt HR128/05; Faktum Invenio; Prosinec 2005

Jak ukazuje tabulka č. 1, rozdíly jsou také v názorech mužů a žen na jednotlivé teze. Ve většině případů se staví ženy k rovným či vyrovnávacím příležitostem příznivěji než muži. Nejvýraznější rozdíl je však v názorech které poukazují na tezi ohledně zlepšení práce vlády, při účasti více žen. Zatímco s tímto názorem souhlasí více než dvě třetiny žen, mužů souhlasí pouze dvě pětiny.

4.5. Závěr

Formálně právní předpoklady rovnosti žen a mužů a institucionálně právní zajištění rovných příležitostí pro muže a ženy je v České republice na velice dobré úrovni. [3]

Praktické naplňování rovnosti v běžném životě však zdaleka nedosahuje takové úrovně, což je způsobeno lpěním české společnosti na ustálených genderových stereotypch. [40]

Jak dále uvádí „Souhrnná zpráva o plnění Priorit a postupů vlády při prosazování rovnosti mužů a žen“ [40] je hlavní překážkou prosazování principů rovnosti mužů a žen stále nízká úroveň obecného povědomí a senzitivita veřejnosti k této problematice. Problém rovnosti mužů a žen není běžně považována za skutečný problém, resp. prioritu ve společnosti. Ačkoli během posledních několika let došlo k posunu zejména v oblasti vytvoření základního formálního právního rámce, problémem zůstává, že právní úprava vztahující se k rovnosti mužů a žen se plně nerealizuje v praxi.

S legislativním zajištěním byly současně vytvořeny potřebné orgány pro kontrolu a řízení genderové spravedlnosti. Z předložených analýz však dle mého názoru vyplývá, že

vládní organizace nepracují efektivně tak, aby jejich práce směřovala k výraznému zlepšení celé situace v České republice.

V této činnosti zastávají nezastupitelné místo především nevládní neziskové organizace, zaměřené na ženskou otázku. Ze strany nevládních neziskových ženských organizací jsou vládní orgány zabývající se touto problematikou kritizovány pro nedostatečnou činnost nebo nedostatečnou znalost problematiky. I sama vláda ve svém materiálu přímo uvádí: „Nestátní neziskové organizace mají významné postavení při prosazování rovných příležitostí ve společnosti, protože jsou obvykle jako první schopny identifikovat nový problém a navrhnout možnosti řešení.“ [40]

Domnívám se, že takto dochází k situaci, kdy nevládní neziskové organizace jsou nejsilnějším zastáncem genderu. Ze zjištěných informací se domnívám, že pro naši vládu není otázka genderové rovnosti příliš zajímavá a aktuální, a je vědomě přenechávána právě nevládním neziskovým organizacím.

Naštěstí existuje široké spektrum organizací nevládních, které se aktivně věnují ženám a jejich problémům. Tyto organizace se podílejí i na hodnocení kroků vládních orgánů a snaží se na nedostatky upozorňovat a rozvířít veřejnou diskuzi o těchto otázkách. Za nejvýznamnější organizaci ve vztahu genderu a veřejné správy lze považovat občanské sdružení Fórum 50 %, které ve svém programu přímo uvádí zaměření na větší genderovou spravedlnost v rozhodovacích orgánech.

Problémem zůstává to, že nevládní organizace nemají žádné pravomoci. Jediné co mohou, je šířit povědomí o těchto otázkách, a formou veřejné diskuse na toto téma upozorňovat občany. Následně pak občané musí vyvíjet tlak na oficiální orgány státu. Je zřejmé, že by vláda měla těmto otázkám věnovat více pozornosti, a zahrnout je větší míře do svých programů a priorit.

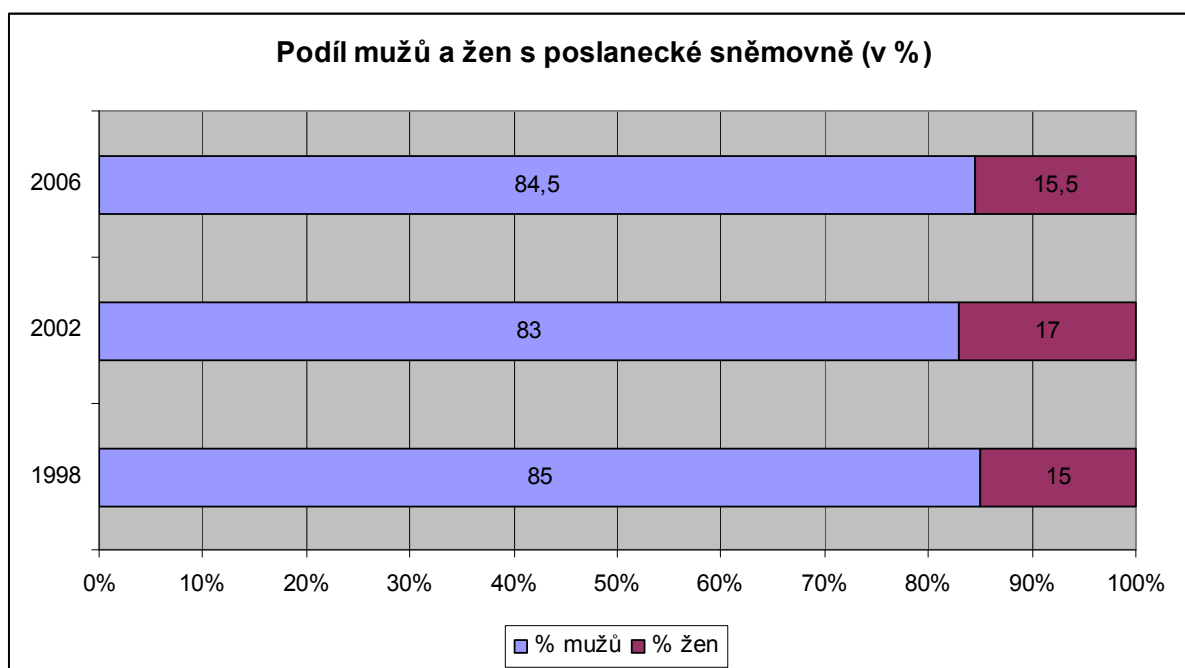
5. Ženy ve vysokých politických funkcích

Celková situace na poli politickém není pro ženy příznivá. Tento dojem jsem získala při zjišťování údajů o zastoupení žen ve vysokých politických funkcích a poradních a pracovních orgánech vlády. Politické reprezentace vůči Evropské Unii, konkrétně Evropskému parlamentu je v otázce účasti žen stejně laděná jako v České republice. Patříme mezi země s nejnižší účastí žen mezi europoslanci. Komunální politika je ženám zřejmě přístupnější a pro ženy atraktivnější, takže zde můžeme pozorovat pozitivní trend zvětšujícího se počtu žen účastnících se na rozhodování na této úrovni.

5.1. Poslanecká sněmovna

Zastoupení žen v poslanecké sněmovně není ve sledovaném období nijak veliké. V letech 1998 – 2006 nelze vypočítat pozitivní trendy vývoje podílu žen na rozhodování na této vysoké politické úrovni.

Graf č. 2 Rozdělení členů Poslanecké sněmovny České republiky podle pohlaví

Zdroj: Výsledky výzkumu: „Analýza nízkého počtu žen v politických a rozhodovacích funkcích“. Ministerstvo práce a sociálních věcí. 3.5.2005. Staženo 29.6.2007 z http://www.mpsv.cz/files/clanky/961/02_zprava.pdf

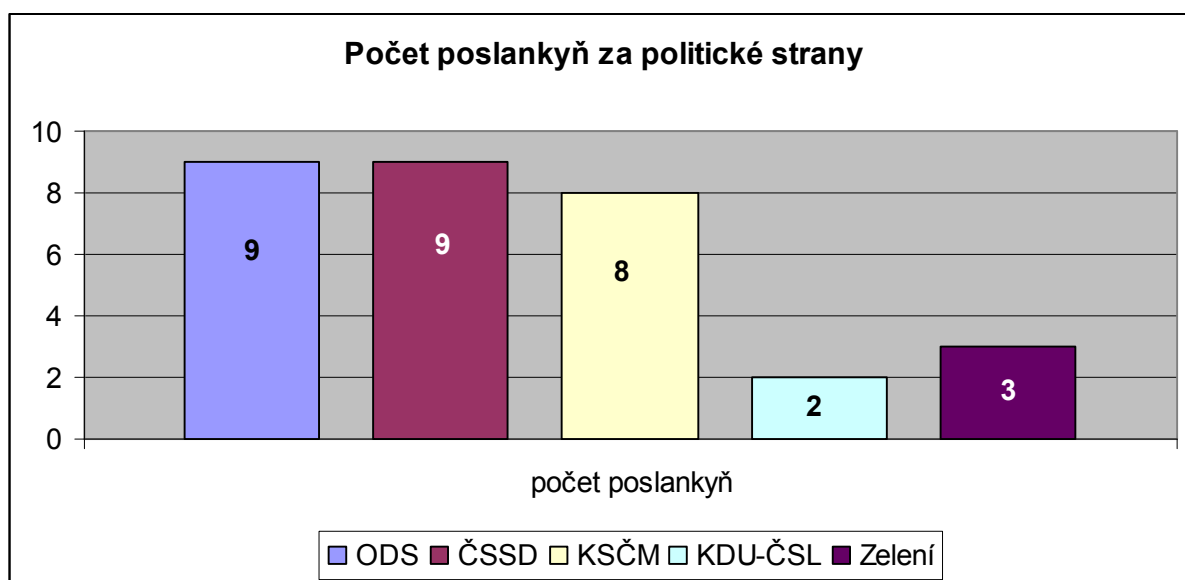
Graf č. 1 ukazuje, že po nárůstu v letech 1998 – 2002, došlo opět k propadu počtu žen na půdě parlamentu České republiky. Účast žen ve vrcholných politických orgánech je nízká a zatím nelze pozorovat pozitivní trend směřující k jejímu zlepšení.

Detailnější pohled na situaci žen na politické scéně se snaží shrnout genderová analýza občanského sdružení Fórum 50%. Jak napovídá sám název článku zveřejněném na webových stránkách v rámci genderových analýz voleb – „České poslankyně se stávají ohroženým druhem“: Zastoupení žen v nově zvolené sněmovně, není obraz české politiky z pohledu genderové rovnosti zrovna příznivý. [11]

Počet poslankyň klesl po volbách 2006 z původních 34 na 31, jejich podíl se tedy ze 17 % snížil na 15,5 %. Česká republika se tak umístila na 66. místě ve světovém žebříčku zemí z hlediska počtu žen v parlamentu, mezi Filipínami a Bangladéší. [11]

Graf č. 2 uvádí celkové počty žen – poslankyň za jednotlivé politické strany. Graf vychází ze situace po volbách do poslanecké sněmovny v roce 2006.

Graf č. 3 Počet poslankyň za politické strany

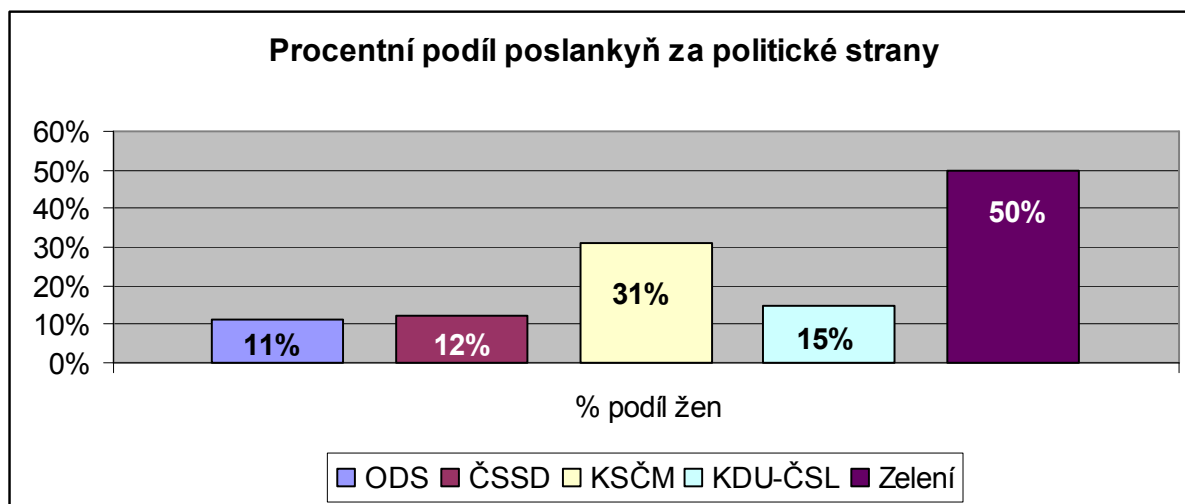
Zdroj: Český statistický úřad. Výsledky voleb. Staženo 29.6.2007, Dostupné z <http://www.volby.cz>

Jak je patrné z grafu č.2 za ODS zasedlo po volbách v roce 2006 do poslaneckých lavic celkem 9 poslankyň. Celkově počet se počet žen zvýšil a to o 1 než v předchozích volbách, ale to mohlo být způsobeno vzrůstem celkového počtu získaných mandátů stranou ODS.

Porovnání s ČSSD přinese vyrovnaný výsledek, za ČSSD se do poslaneckých lavic posadilo také 9 žen, ale oproti minulým volbách se celkový počet žen snížil o 2. V těsném závěsu jsou pak poslankyně za KSČM s celkovým počtem 8 žen. Za KDU-ČSL se v poslanecké sněmovně vystupovaly 3 ženy a nejmenší počet žen ve sněmovně měla Strana Zelných.

Důležité pro porovnání jsou ale % podíly žen – poslankyň z celkového počtu poslanců za danou stranu. Toto srovnání pak přináší zcela odlišný pohled na gender politiku jednotlivých stran.

Graf č. 4 Procentní podíl poslankyň v parlamentu za politické strany

Zdroj: Český statistický úřad. Výsledky voleb. Staženo 29.6.2007, Dostupné z <http://www.volby.cz>

Z grafu č.3 je patrné, že i když zelení obsadili v absolutním počtu žen předposlední pozici, při porovnání procentního podílu žen – poslankyň za jednotlivá politická uskupení, jednoznačně vedou. Z grafu č.3 se dá usuzovat, že i když Strana Zelených disponovala menším počtem mandátů, je v otázce rovnosti zastoupení žen a mužů na rozhodovacích napřed před svými konkurenty z jiných politických stran.

Strany, které pravidelně získávají nejvíce mandátů v poslanecké sněmovně, jsou podle grafu č.3 při srovnání procentního podílu žen na posledních příčkách.

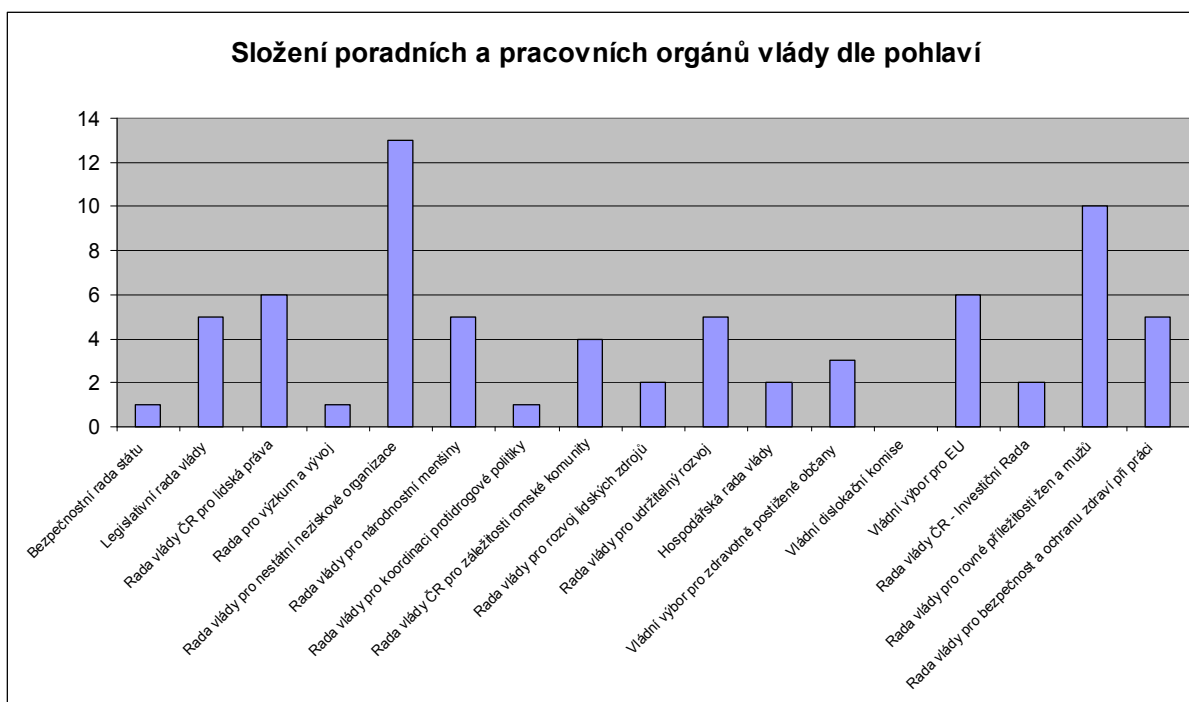
Na závěr článku hodnotí autorky výsledky voleb, které jednoznačně ukázaly nutnost přijmout pozitivní opatření, ať už v rámci jednotlivých stran, nebo jako součást stranických kandidátek. Jediný prostředek, který nyní voličky a voliči mohou uplatnit pro podporu žen, jsou preferenční hlavy. Vždyť i ve volbách 2006 se jednoznačně projevil trend, kdy ženy politicky tradičně získávají velké množství preferenčních hlasů. Je tedy škoda, že se do minulých voleb nepodařilo přijmout změnu volebního zákona, který by měl zvýšit jejich vliv.

5.2. *Poradní a pracovní orgány vlády*

V České republice se zkoumáním složení poradních a pracovních orgánů vlády z hlediska genderové vyrovnanosti věnuje Výbor pro odstranění všech forem diskriminace žen Rady vlády ČR pro lidská práva.

Výsledkem jeho zkoumání bylo zjištěno, že tyto orgány obecně trpí nízkým zastoupením žen v řadách svých členů a členek. Výjimkou je Rada vlády pro rovné příležitosti žen a mužů, kde činí zastoupení žen 43,4 %, Rada vlády pro nestátní a neziskové organizace (38,2 %) a Rada vlády ČR pro lidská práva (35%). V ostatních poradních orgánech se zastoupení žen pohybuje okolo 10 %, konkrétní čísla o účasti žen v jednotlivých poradních a pracovních orgánech jasně ukazuje následující tabulka.

Graf č. 5 Složení poradních a pracovních orgánů dle pohlaví - % zastoupení žen

Poznámky: vedoucími pozicemi se míní funkce předsednictví a místopředsednictví.
Zdroj: www.vlada.cz. Stav k 17. březnu 2006.

Z prezentovaného grafu č.4 vyplývá, že současný stav musí automaticky mít mnoho kritiků. Většina ženských NNO zabývajících se rovností mužů a žen v oblasti rozhodování a státních orgánů označuje tento stav z hlediska zastoupení žen za neuspokojivý. Ženy, které tvoří více než polovinu populace, jsou tak de facto vyloučeny z podílu na rozhodování o věcech veřejných.

Svůj pohled musíme zaměřit i na politické strany, které hýbou politickou i ekonomickou situací v České republice. Můžeme se zaměřit na to, jak jsou jednotlivé politické strany přátelské k ženám a zda ženy v politice podporují.

5.3. Komunální politika - volby 2006

Fórum 50 % si v souvislosti s podílem žen v rozhodovacích funkcích klade zásadní otázku postavení žen na nejvyšších postech v komunální politice. V této souvislosti zpracovalo Fórum 50 % gender analýzu současného stavu.

Statutárním městem můžeme v České republice definovat město, jehož správa je organizována podle základní městské vyhlášky, nazývané statut města. Zákon o obcích, např. úplné znění zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, dle zákona č. 2/2003 Sb., z 13 ledna 2003 uvádí taxativní výčet statutárních měst. [24]

Mezi statutární města (k 1.červenci 2006) počítáme: Kladno, Mladou Boleslav, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Most, Chomutov, Teplice, Ústí nad Labem, Děčín, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Jihlavu, Brno, Přerov, Olomouc, Zlín, Opavu, Ostravu, Frýdek-Místek, Karvinou, Havířov a Prahu i když se tak neoznačuje. V zastupitelstvech statutárních měst jsou nejvyššími pozicemi pozice v radě města, primátorské pozice a náměstkyně a náměstci. Celkový počet zastupitelů je individuální v závislosti na velikosti jejich populace. Nejvíce členů a členek má zastupitelstvo pražské a to 70, nejméně pak Děčín 25. [24]

Voliči a voličky ve sledovaných statutárních městech (včetně Prahy) měli v roce 2006 možnost vybírat z celkového počtu 9723 kandidujících, z nichž tvořili 31,5 % ženy. Podle dostupných výsledků se počet zvolených žen v komunálních volbách 2006 zvýšil o více než 3 % a v průměru zasedne na zastupitelstvech 19,2 % žen. Přitom z celkového počtu 62 426 zvolených zastupitelů do obecních zastupitelstev ČR je čtvrtina žen na úrovni statutárních měst, tento podíl tedy činí jen necelou pětinu. [25]

Když se podíváme na situaci na postech nejvyšších, na prvním místě kandidátních listin vítězných politických stran a tedy v pozici potencionální primátorky, se ženy vyskytly v nadějném počtu případů. I díky tomu máte v ČR momentálně o jednu ženu v čele statutárních měst více než v minulém volebním období. Pozici primátorky zastávají ženy ve městech Frýdku-Místku, Chomutově, Zlíně a Karlových Varech.

Druhým nejvyšším orgánem je rada města. Zde nebylo dosaženo žádného zlepšení. Podle zprávy M.Klimentové [25] se podíl žen v těchto orgánech statutárních měst nezlepšil. Došlo k poklesu z 13,4 % na 12,3 %. A dokonce v polovině statutárních českých měst není žena v širším vedení týmu, tedy na pozici náměstkyň primátora nebo primátorky.

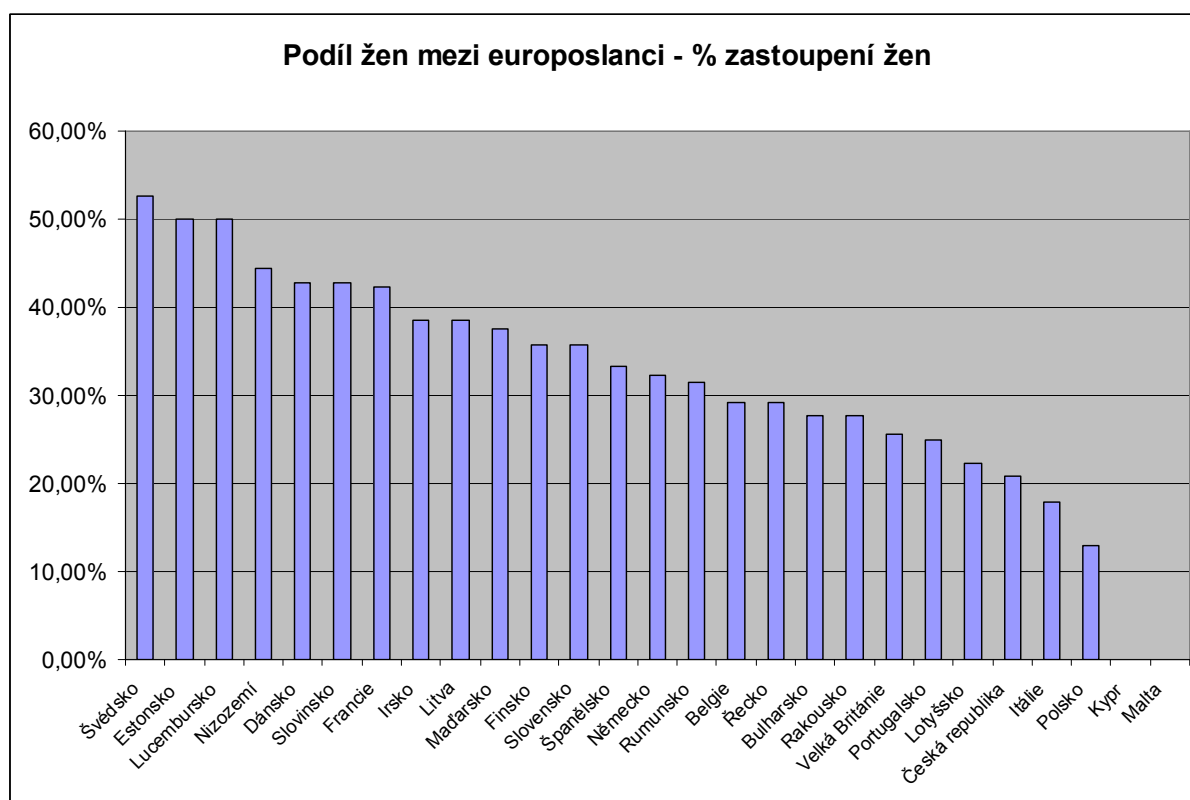
Jako další výsledky analýzy M.Klimentová uvádí, že ačkoliv ženy na kandidátních listinách nejsilnějších politických stran v komunálních volbách jsou, neobsazují přední, nejlépe volitelná místa. Zvýšením počtu žen v zastupitelstvech sledovaných statutárních měst, je tak z velké většiny zásluhou především malých stran a nejrůznějších regionálních sdružení

nezávislých kandidátek a kandidátů. Celkové zlepšení pozice žen na poli komunální politiky spatřuje především na způsobu sestavování kandidátních listin, především největších stran. Tyto strany ale většinou poskytují ženám minimální prostor na volitelných místech kandidátních listin. Seznamy kandidátních listin jsou sestaveny nejnepříznivěji ve velkých městech, nejvíce žen pak mají ve svých frakcích naopak tyto strany v malých městech.

„I přes mírné zlepšení nebudou ženy po volbách dostatečně zastoupeny ani na nejnižší, obecní úrovni. Necht' nadcházející čtyři roky slouží velkým stranám k tomu, aby si uvědomily, že otázka rovnosti příležitostí žen a mužů není pouhým tématem diskuse několika mála odborníků a organizací, ale je seriózní součástí politické agendy velkých stran zemí Západní Evropy, a to počínaje obecní úrovní,“ shrnuje závěrem M.Klimentová. [25, strana 2]

5.4. Zastoupení českých žen v Evropském parlamentu

Z pohledu reprezentace České republiky v zahraničí může být zajímavých údajem zastoupení žen v Evropském parlamentu. Internetový server feminismus.cz uvádí ve svém článku Podíl poslankyň v Evropském parlamentu, že celkový počet žen mezi evropskými zákonodárci se od 1. ledna 2007 zvedl, takže v EP zasedá celkem 238 poslankyň, včetně 5 Češek.

Graf č. 6 Podíl žen mezi europoslanci - % zastoupení žen (stav k 15.1.2007)

Zdroj: http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/014-1941-015-01-03-902-20070112IPR01916-15-01-2007-2007-false/default_cs.htm

Jak je patrné z grafu č.5 celkový podíl žen mezi všemi europoslanci je 30,32 %, ale Česko je na žebříčku 27 států Unie svým poměrem 20,38 % žen na 23. místě. ČR sice není poslední, ale jsou takové státy jako například Švédsko 52,63 % žen nebo Estonsko a Lucembursko 50 % podílem žen v Europarlamentu. V první polovině volebního období předsedaly ženy 4 z 20 stálých parlamentních výborů, jednomu z obou podvýborů a obou dočasných výborů. [38]

5.5. Strana otevřená ženám

Občanské sdružení Fórum 50 % letos druhým rokem ocenilo politické strany nejvíce přátelské ženám. Soutěž Strana otevřená ženám má za cíl zhodnotit dodržování politiky rovných příležitostí pro ženy a muže v politických stranách a posoudit, zda politické strany ženy v politice podporují. Strany hodnotila odborná komise a mezi nejdůležitější kritéria patřil jasně definovaný politický program týkající se rovných příležitostí, konkrétní prosazování politiky rovných příležitostí, např. navrhované zákony, podíl žen ve vedení strany a stanovení kvót či doporučení pro reprezentaci žen ve stranických orgánech a na kandidátních listinách.[23]

Mezi další kritéria hodnocení patřila existence ženské či specializované odborné sekce a spolupráce s evropskými stranami v řešení problematiky rovného zastoupení žen a mužů a také například umožnění politikům a političkám sladit rodinný a pracovní život existencí systematické podpory ženských kandidátek atd.

Jak dále uvádí M. Kadlecová ve svém článku, komise ohodnotila politické strany následovně: první místo získala Strana zelených, druhé místo obsadila ČSSD, třetí KSČM a na dalších místech se umístily KDU-ČSL a ODS.

Hodnocení jednotlivých stran bylo také velice zajímavé. Například Strana zelených, která obhájila loňské vítězství byla nejlépe hodnocena ve formulování politiky rovných příležitostí ve svém programu, za stanovení vnitrostranických kvót pro minimální zastoupení žen i mužů v rozhodovacích orgánech strany a na kandidátních listinách. Ovšem objevila se kritika ze strany prosazování rovnosti ven, ne pouze uvnitř strany. „Zelení sice vedou ve formulování obecných principů rovnosti žen a mužů, a to i ve svém politickém programu, ale svou účast ve vládě bohužel výrazněji nevyužívají k praktickému prosazování těchto zásad,“ uvedla Blanka Knotková Čapková, členka komise a pedagožka Fakulty humanitních studií.

ČSSD na druhém místě si oproti loňskému ročníku polepšila ze čtvrtého místa. Hlavně bodoval pokus o zavedení kvót pro sestavování kandidátních listin, existující kvóta pro vnitrostranické orgány, ale zejména návrhy a prosazování zákonů s významným kladným dopadem na kvalitu života žen. „K dobrému umístění ČSSD pomohla především práce silných a aktivních ženských osobností, které i přes značné překážky dlouhodobě ve straně tuto problematiku prosazují,“ upřesňuje socioložka Petra Rakušanová, členka komise.

Třetí místo KSČM nebylo překvapením. Dlouhodobě patří mezi strany věnující pozornost tomuto tématu. Ovšem propad z druhého místa v minulém roce byl zřejmě způsoben tím, že současný program jasně postrádá formulovanou strategii, kterou by chtělo KSČM v rovných příležitostech pro ženy a muže dosahovat, uvádí Kadlecová.

Rozdíl mezi třetím a čtvrtým místem KDU-ČSL byl minimální. Nejvíce oceňovaným faktem bylo především vyšší zastoupení žen ve vedení strany i na kandidátních listinách do komunálních voleb.

Na posledním místě skončila ODS, která je hodnocena jako strana, která rovné příležitosti žen a mužů nepovažuje za téma hodné pozornosti a bagatelizuje jeho význam. Komise však ocenila programové body strany. „Přínosem je zejména úsilí strany o větší zapojení otců do péče o děti,“ komentoval redaktor GITY a ředitel organizace Liga otevřených mužů Martin Jára.

V celkovém shrnutí článku pak autorka uvádí, že mezi stranami nedošlo od loňského roku k výraznějšímu vývoji. Všechny strany mají stále co zlepšovat. Největší rezervy spatřuje především v oblasti sladování rodinného a pracovního života politiků a političek. Cílem soutěže není parlamentní strany kritizovat. Účelem je upozornit politické strany na jejich nedostatky v oblasti prosazování rovnosti žen a mužů, a nabídnout jim tak potřebnou zpětnou vazbu. Možnost zdokonalit se a inspirovat jak podotýká autorka.

5.6. Závěr

Na české politické scéně jsou ženy zastoupeny v menším poměru než muži. Rozdíl mezi zastoupením žen a mužů je bohužel veliký. Celou situaci může naznačovat účast žen na nejvyšší politické úrovni a to v poslanecké sněmovně České republiky. Z tak nízké účasti žen usuzují, že pro politické špičky v naší republice není otázka genderové rovnosti příliš aktuálním tématem. I když se nedá toto tvrzení zobecňovat, protože jsou významné rozdíly v přístupu k této otázce mezi jednotlivými politickými stranami.

Pokud však svůj úhel pohledu zaměříme na nižší politickou úroveň, můžeme sledovat zvětšující se participaci žen na rozhodování. V komunální politice jsou ženy zastoupeny již mnohem významněji, než tomu je na nejvyšší politické úrovni. Ženy se tak dostávají na posty starostek nebo dokonce primátorek měst.

Politická reprezentace České republiky směrem do zahraničí je otázce participace žen na rozhodování pozitivněji nakloněna. I když v zastupitelských orgánech Evropské unie tvořily ženy pouze malou část politické reprezentace, bylo stále větší zastoupení žen než je tomu na nejvyšší politické úrovni v České republice. Europarlament je místem, kde je otázka rovných příležitostí mužů a žen velice aktuálním tématem. Bude tedy zajímavé sledovat vývoj počtu žen mezi europoslanci. Pro domácí politickou scénu to může být zajímavým poučením.

Pokud jde o politické strany jako takové, je tradičně ženám nejprívětivější Strana zelených, která má genderovou rovnost přímo ve svém programu. Snaží se ji prosazovat, minimálně v rámci své strany. Své postoje k genderové otázce bohužel nezměnily strany pravicové, v čele s ODS, která tyto otázky téměř opomíjí.

Postavení žen v nejvyšších pozicích není jednoduché. Stále jsou spíše minoritou než skupinou, která by mohla významněji prosazovat svoje práva a ovlivňovat politiku svým směrem. Pozitivní vývoj v oblasti nejvyšší komunální politiky je jistě potěšující. Ovšem není jasné, zda tento trend pronikne i do ostatních vysokých politických a rozhodovacích pozic ve státě.

6. Ženy v zastupitelstvech na území hlavního města Prahy v letech 1998 – 2006

6.1. Volební oblasti

Praha jako hlavní město má 2 úrovně volených zastupitelských orgánů. Jedná se statistické rozdělení pro potřeby voleb. Nejprve o druh zastupitelstva označený čtyřkou - zastupitelstvo hlavního města Prahy, dále druhá úroveň použitá ve statistikách, je zastupitelstvo městské části nebo městského obvodu. Toto rozdělení je důležité, protože zároveň určuje oblast působení a oblast vlivu, který má zastupitel na jednotlivých úrovních.

Následující tabulka č. 2 uvádí územní číselník, který je standardně použit při zpracování údajů z voleb do statistických ukazatelů.

Tabulka č. 2 Číselník území

Druh zastupitelstva	Název
1-5	Všechna zastupitelstva
1-4	Obecná a městská zastupitelstva
1	Obecní zastupitelstvo
2	Městské zastupitelstvo
3	Zastupitelstvo statutárního města
4	Zastupitelstvo hlavního města Prahy
5	Zastupitelstvo městské části nebo městského obvodu

Zdroj: Český statistický úřad. Staženo 29.6.2007 z <http://www.volby.cz/pls/kv1998-win/kv71?xjazyk=CZ>

Počty členů v jednotlivých úrovních komunální politiky se liší. Krajské zastupitelstvo má jasně dán počet členů. Přesné číslo určuje zákon na základě velikosti daného kraje a pohybuje se v rozmezí 45 – 65 zastupitelů.

Počty zastupitelů jednotlivých obcí záleží na obcích samotných a jejich počet je velmi individuální, pohybuje se řádově od 9 do několika desítek zastupitelů. Na velikosti zastupitelstva záleží i následná komunikace mezi jednotlivými členy. Zastupitelé si musí mezi sebou vlastním hlasováním zvolit na úrovni kraje hejtmana, ve městech a obcích pak primátora nebo starostu. Dále zastupitelé volí členy rady a náměstky hejtmana, primátora nebo starosty. Pro zvolení do takovýchto odpovědných funkcí musí kandidát nebo kandidátka

na politickou funkci projít celkem komplikovaným procesem posloupností vnitřní stranické či v zastupitelstvu.

Je evidentní, že síto, které je nastaveno politickému postupu propouští branami politických funkcí nadále daleko větší množství mužů než žen. [39]

Hlavní město Praha

Hlavní město Praha patří svým charakterem mezi statutární města, i když tak nebývá označována. Dle statistik uveřejněných na portálu veřejné správy se jedná o základní územní jednotku ZUJ 554782 – Praha. Stav obyvatelstva k 1.1.2005 je uváděn v počtu 1 170 571 obyvatel z čehož více jak polovinu tvořily ženy poměr je uváděn asi 52,2 % žen ku 47,8 % mužů z celkové populace. [34]

Území Prahy tvoří jednotný správní a samosprávný celek - hlavní město Prahu. Vnitřně se dělí v současné době na **22 městských správních obvodů** a na **57 městských částí**. Městské části jsou spravovány zastupitelstvy městských částí v čele s radami a starosty. Jejich rozhodnutí provádějí úřady městských částí. [28]

Orgány místní správy a samosprávy

Volby do orgánů místní správy a samosprávy se konají každé čtyři roky (poslední v roce 2006) a to tajnou volnou na základě všeobecného, rovného a přímého hlasovacího práva. Kandidatura je umožněna všem politickým stranám, hnutím nebo koalicím, případně i nezávislým kandidátům. Stejně jako všude v České republice je zajištěna možnost zúčastnit se voleb všem svéprávným občanům České republiky starším 18 let.

Volené orgány

Samostatné spravování hlavního města Prahy obstarává zastupitelstvo hlavního města Prahy. Zasedání zastupitelstva svolává primátor města na základě písemného návrhu, jehož součástí je i návrh programu. Primátora volí zastupitelstvo a ten je při výkonu své funkce zastupitelstvu přímo zodpovědný. Primátor dále jmenuje a odvolává ředitele Magistrátu hlavního města Prahy. Výkonným orgánem hlavního města Prahy je Rada hlavního města Prahy. Rada se ze své činnosti zodpovídá přímo zastupitelstvu, které ji volí.

Webový portál magistrátu hlavního města Prahy [29] dále uvádí jednotlivé charakteristiky orgánů města, **zastupitelstvo** se v souladu se zákonem o hlavním městě Praze skládá z 55 – 70 členů. V současné době je členů zastupitelstva 70. Zastupitelé jsou občany hlavního města Prahy voleni v komunálních volbách jako zástupci volebních stran na základě systému poměrného zastoupení.

Rada je výkonným orgánem hlavního města Prahy v oblasti samostatné působnosti odpovědným ze své činnosti zastupitelstvu. Rada připravuje návrhy pro projednání

zastupitelstva a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení. Rada je volena zastupitelstvem z řad členů zastupitelstva a má 11 členů, přičemž ji tvoří primátor, jeho náměstci a ostatní členové rady.

Primátor je z výkonu své funkce odpovědný zastupitelstvu. Primátor zastupuje hlavní město Prahu navenek. Úkony, které vyžadují schválení zastupitelstva nebo rady, může provést jen po jejich předchozím schválení. Primátor rovněž vykonává funkci hejtmana kraje, pokud zákon nestanoví jinak.

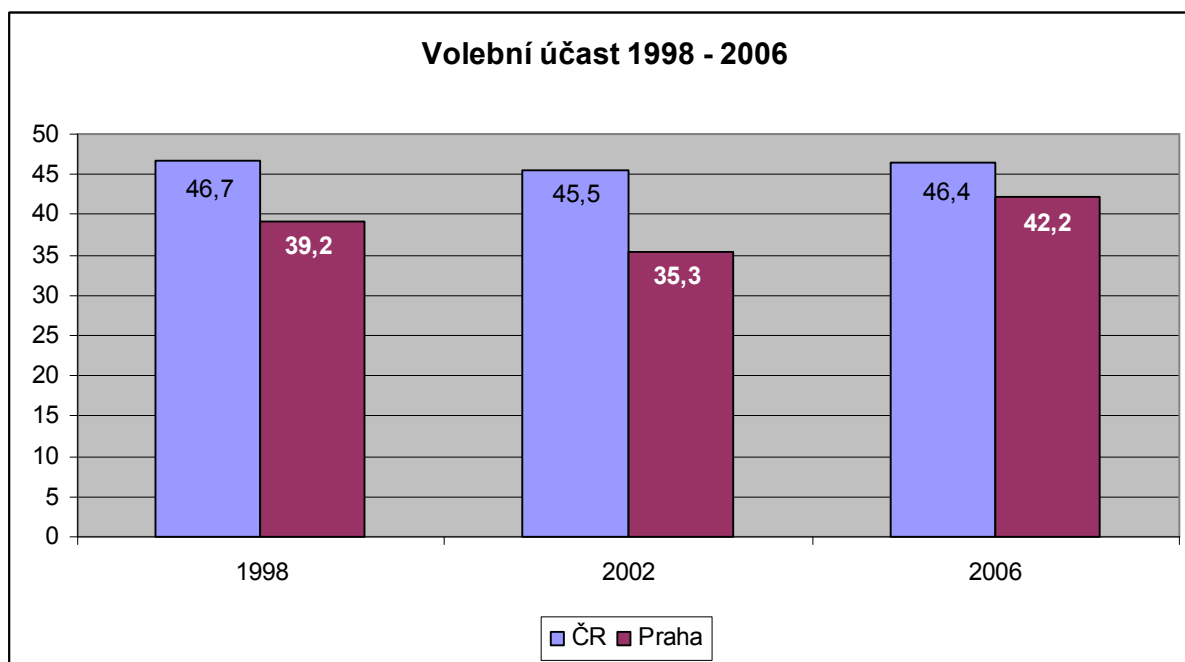
Dalšími orgány hlavního města Prahy jsou:

- Magistrát
- Městská policie hlavního města Prahy
- Zvláštní orgány hlavního města Prahy

6.2. Volební účast

Ve volebních oblastech hlavního města Prahy bylo v minulých letech voleno celkem 3 420 zastupitelů. Volby, které jsou zahrnuty do analýzy probíhaly v roce 1998 ve dnech 13. a 14. listopadu, dále 1. a 2. listopadu roku 2002 a naposledy v roce 2006 a to v období 20. a 21. října.

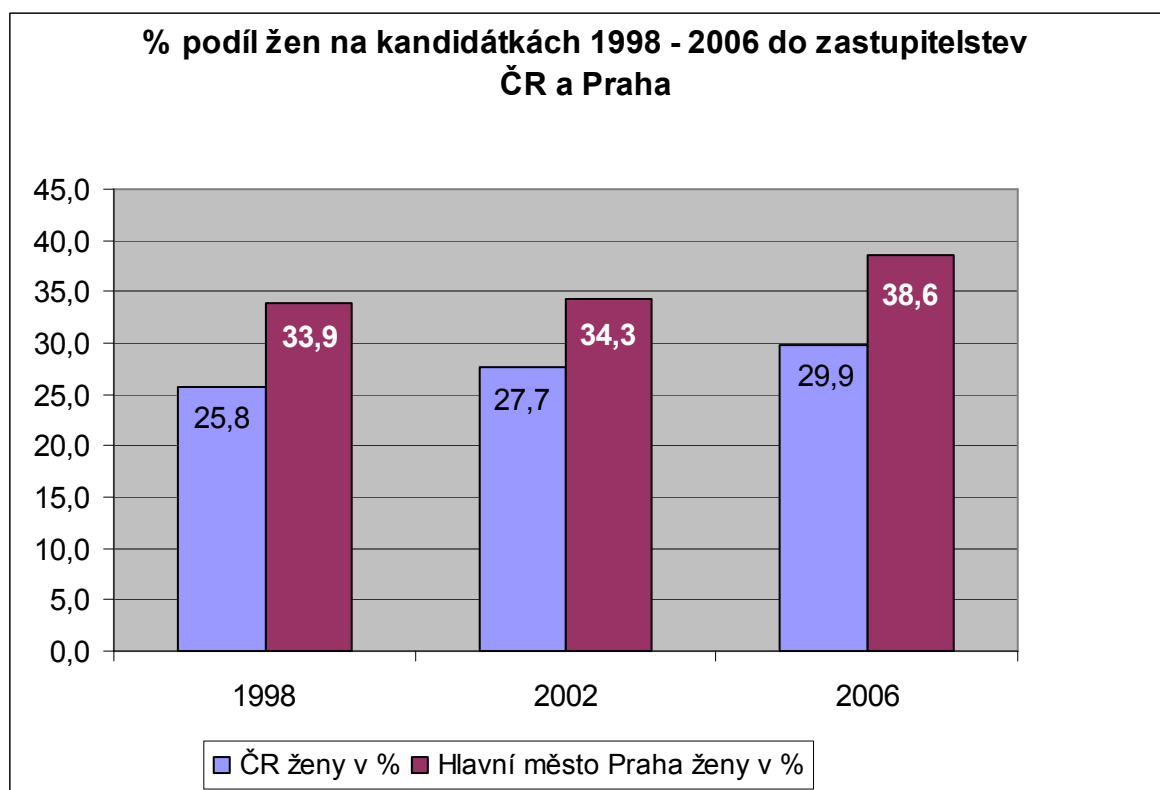
Volební účast na území hlavního města Prahy se pohybovala v průměru 38,8 % což v porovnání s celorepublikovým průměrem který se v průměru pohyboval kolem 46 % je nízký výsledek. Podrobnější srovnání umožňuje graf č. 7 – Volební účast komunálních volby 1998 – 2006, srovnání České republiky a hlavního města Prahy.

Graf č. 7 Volební účast komunální volby 1998 – 2006, srovnání ČR a Prahy

Zdroj: Český statistický úřad. Staženo dne 29.6.2007 z www.volby.cz

Pokud srovnáme celorepublikový průměr podílu žen na kandidátkách do zastupitelských orgánů s Prahou, uvidíme jasný rozdíl. V Praze jsou ženy zastoupeny o zhruba 8 % víc než ukazuje celorepublikový průměr.

Důvodem může být větší „emancipace“ žen ve velkých městech, kde nejsou zahrnuty žádná menší města nebo vesnické volební okrsky. Dalo by se říct, že ačkoliv je Praha již tradičně baštou pravicových stran, které mají ve svých řadách trvale nízký počet žen, dostávají ženy v průměru větší šanci se dostat do veřejného života potažmo na určitou úroveň rozhodování.

Graf č. 8 Podíl žen na kandidátkách 1998 – 2006 do zastupitelstev ČR a Praha

Zdroj: Český statistický úřad. Staženo dne 30.6.2007 z www.volby.cz

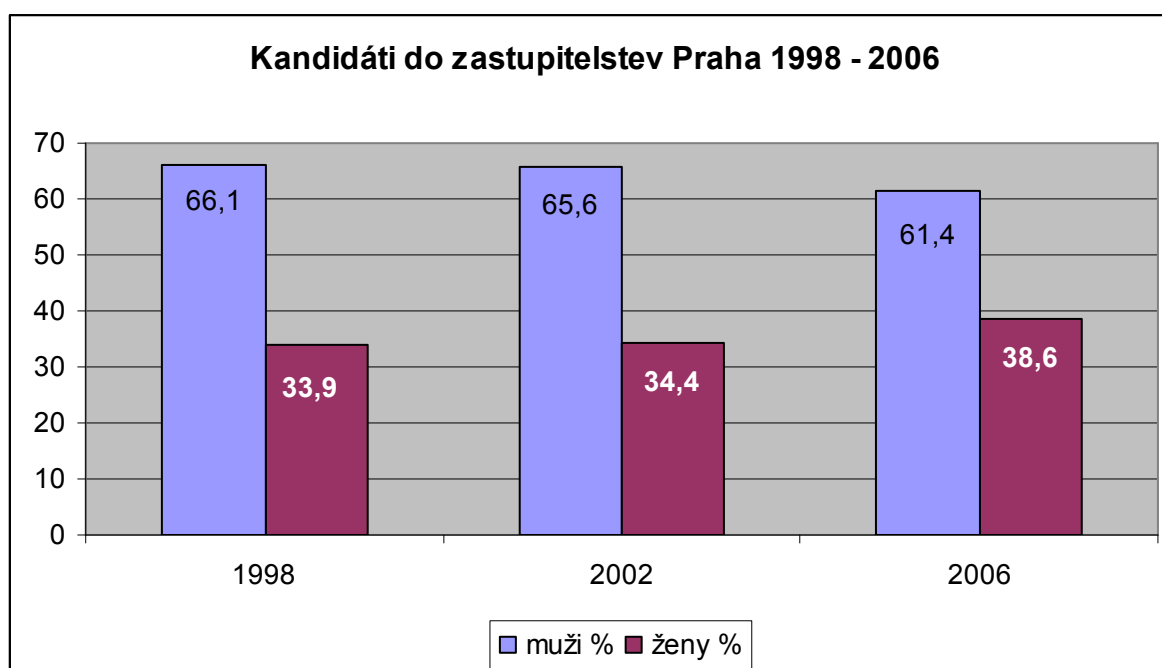
Srovnání v grafu č.8 Praha a celá Česká republika ukazuje, že nejen v Praze, ale i v celé republice má snaha žen podílet se na veřejném životě rostoucí tendenci. Ženám tedy není zcela lhostejné kdo o nich rozhoduje a že mají vůli do veřejného života vstupovat. Avšak je v rukou voliče, zda tato snaha bude korunována úspěchem a kandidátka se změní v zastupitelku nebo zda převládne genderový stereotyp a ženám nebude vložena taková důvěra jako mužům.

6.3. Kandidátní listiny

6.3.1 Podíl žen na kandidátních listinách na území hlavního města Prahy

Pokud se podíváme na reálné možnosti, které ženy v komunální politice dostávají, musíme se podívat na konkrétní kandidátky pro danou oblast. Zajímavé je se podívat na celkové počty a procentní podíly žen na kandidátkách celkově.

Při prvním pohledu na graf č. 9 je jasné, že průměrné počty žen na kandidátkách mají stoupající tendenci a že ve všech sledovaných letech přesahují ženy mezi kandidáty pomyslnou hranici 30 %, kterou například občanské sdružení Fórum 50 % označuje za hranici, kdy každá skupina (nejen ženy) je schopna prosazovat své zájmy a není již minoritou. Mezi kandidáty si tedy ženy nevedou špatně.

Graf č. 9 Kandidáti do zastupitelstev 1998 – 2006 hlavní město Praha

Zdroj: Český statistický úřad. Staženo dne 30.6.2007 z www.volby.cz

V komunálních volbách roku 1998 tvořily ženy z celkového počtu 7 057 více než třetinu všech kandidujících, v absolutním vyjádření je to 2 392 žen. V roce 2002 se zvýšil celkový počet kandidátů o téměř 249 osob. Rostoucí trend naznačuje zvýšení celkového procentního podílu žen na kandidátkách o 5 desetin procenta, celkově se tedy na kandidátní listiny dostalo 2 509 žen. Oproti roku 1998 je to o 117 žen více, ovšem mužů na kandidátkách přibýlo 130 (v roce 1998 z celkového počtu bylo 4 665 mužů v roce 2002 pak 4 795 mužů).

V posledním sledovaném roce 2006 je z grafu č. 9 patrný výrazný růst podílu kandidujících žen. Zvýšil se ovšem opět i celkový počet kandidujících, na celkem 7 799 což je téměř o 500 osob více než při předchozích volbách. Procentní podíl žen tvořil téměř 39 procent (38,6 %), což je v absolutním vyjádření o 502 žen více. Můžu v tomto roce kandidovalo dokonce o 7 méně než v předchozích volbách.

Jinou otázkou zůstává jejich umístění na kandidátkách – pozice, zda nejsou upřednostňováni muži a ženy jsou dodány pouze jako „vycpávka“ na dodržení hezkého obrazu. Počet zvolených žen – zastupitelek a tedy jejich úspěšnost ve volbách může pomoci definovat jejich pozici.

Je tedy jasné, že vývoj celkového počtu kandidujících žen má stoupající tendenci, ale důležitá bude následující analýza, která ukáže, zda se stoupající trend kandidátek projeví i v počtu zvolených žen v zastupitelstvech.

6.4. Zastupitelstva

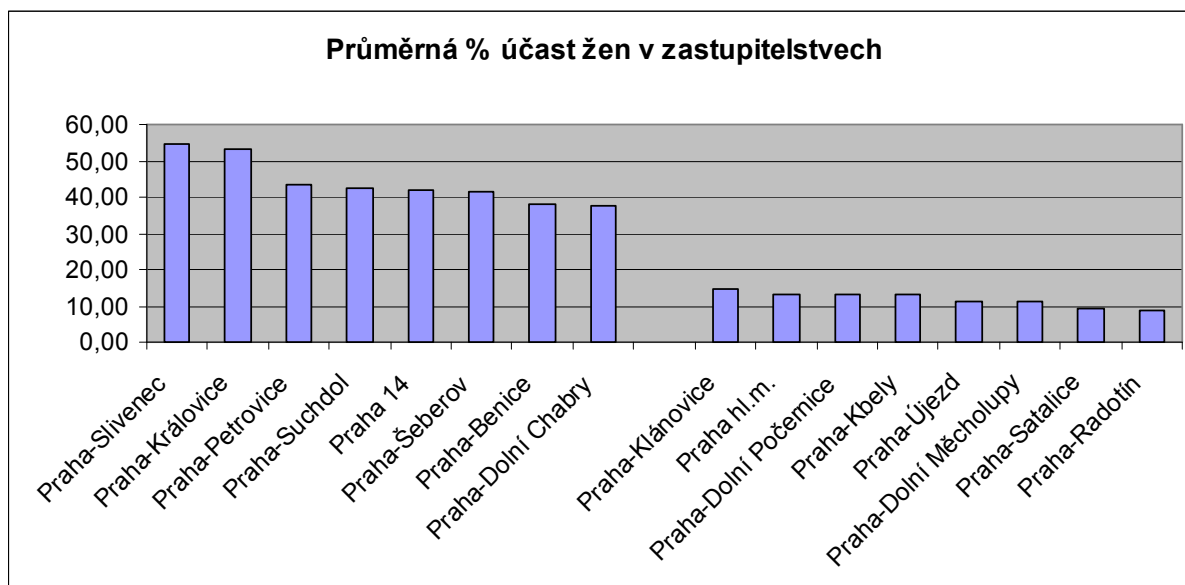
6.4.1 Ženy v zastupitelstvech hlavního města Prahy

V rámci analýzy situace ženských zastupitelek hlavního města Prahy jsou k dispozici údaje ve všech územních oblastech, ve kterých komunální volby ve sledovaných letech probíhaly.

Jak vyplývá z dat, která jsou k dispozici na oficiálním webu České statistického úřadu, je zastoupení žen ve sledovaných letech 1998 – 2006 ve volených orgánech nízké. A to se netýká pouze území Prahy.

Pokud vezmeme v úvahu srovnání všech Pražských obvodů, včetně zastupitelstva hlavního města Prahy, můžeme porovnávat zastoupení žen v jednotlivých obvodech. Graf č.10 umožňuje srovnání průměrných procentních podílů žen v zastupitelstvech v letech 1998 – 2006. V grafu jsou vybrány obvody s největším a opačný konec tabulky obvody s nejmenším zastoupením žen v zastupitelstvech. Ukázány jsou průměrné hodnoty za zvolené období.

Graf č. 10 Průměrné procentní zastoupení žen vybraných obvodů (1998 – 2006)

Zdroj: Český statistický úřad. Staženo dne 10.7.2007 z www.volby.cz

Mezi zajímavé údaje patří např. obvod Praha hlavní město, které je počtem členů zastupitelstva největším ze zkoumaných obvodů⁶, ale v grafu se v průměru řadí mezi obvody s nejnižším procením zastoupením žen.

⁶ V roce 1998 bylo do zastupitelstva hlavního města Prahy voleno 55 zastupitelů a v roce 2002 a 2006 to bylo dokonce celkově 70 zastupitelů. V roce 1998 byly zvoleny do zastupitelstva 4 ženy, v roce 2002 pak 8 a v roce 2006 celkem 15 žen.

Nejvyšší průměrný podíl žen vůbec, zvolený na území hlavního města Prahy byl v roce 2002 v obvodě Praha – Slivenec, kde bylo zvoleno celkem 7 žen a 4 muži. Což činí 63,6 % z celkového počtu volených zastupitelů. V tomto případě nešlo o ojedinělý jen, protože konkrétně obvod Praha – Slivenec se drží na předním místě i v průměrném počtu žen zvolených do zastupitelstva. Nejvyšší procentní zastoupení zvolených žen se v jednotlivých letech se pohybovalo od 46,5 % v obvodu Praha –Uhřetěves v roce 1998, po rovných 60 % v roce 2006 v obvodě Praha - Královice.

Podívejme se na celkový přehled zastupitelů ve všech zastupitelstvech hlavního města Prahy v letech 1998 – 2006.

Tabulka č. 3 Zastupitelé hlavní město Praha v letech 1998 - 2006

	Celkem		Muži		Ženy	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
1998	1 125	100	873	77.61	252	22.39
2002	1 148	100	858	74.74	290	25.26
2006	1 147	100	837	72.97	310	27.03

Zdroj: Český statistický úřad. Staženo dne 30.6.2007 z www.volby.cz

Z tabulky č. 3 je patrné, že počet žen a procentní podíl žen v zastupitelstvech roste. V komunálních volbách v roce 1998 bylo z celkového počtu 1 125 zastupitelů 252 žen, což znamená zhruba 23 % zvolených kandidátů.

O 4 roky později v roce 2002 se zvýšil celkový počet zvolených zastupitelů o 23 osob a žen bylo zvoleno více jak jedna čtvrtina (25,26 %). V absolutním vyjádření mělo možnost zasahovat do veřejného života ve funkcích zastupitelek celkem 290 žen.

V posledním sledovaném roce konání voleb (2006), se procentní podíl žen na celkovém počtu zastupitelů ještě zvýšil a to na 27 %. Celkově tedy v zastupitelstvech zasedlo 310 žen.

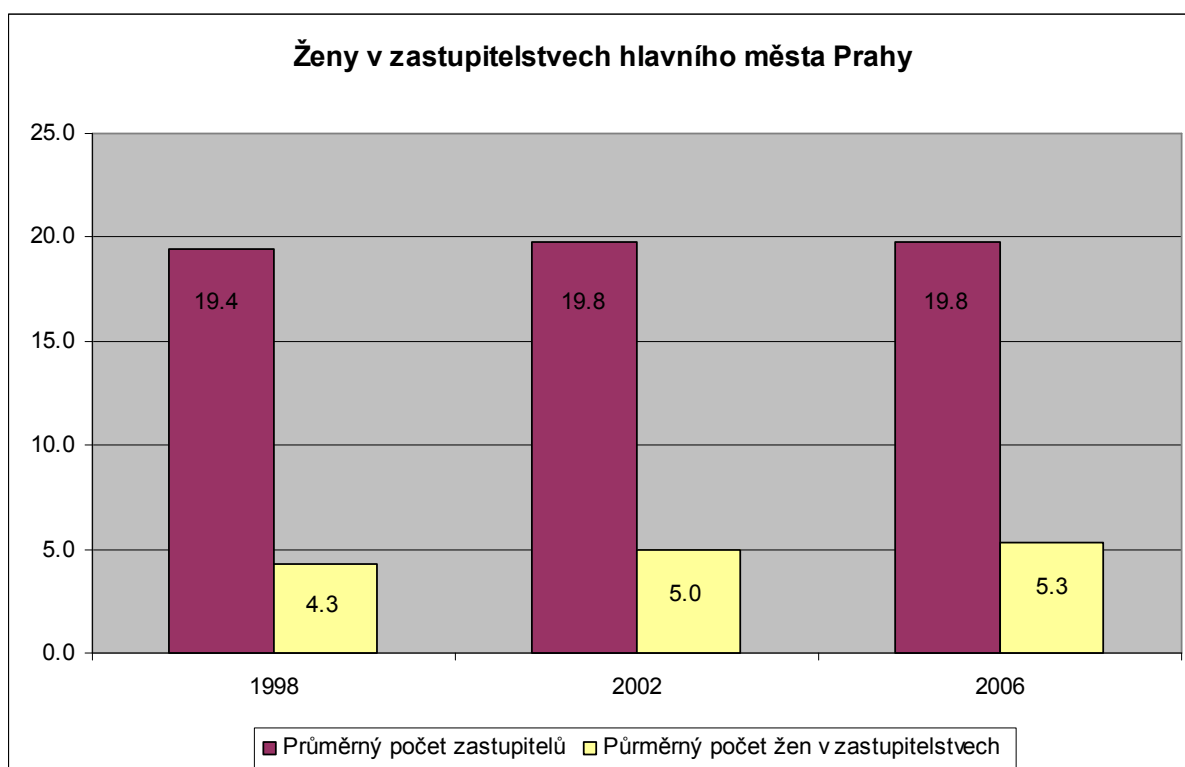
Vývoj v posledních 8 letech jasně udává rostoucí trend, kdy se podíl žen zastupitelek pomalu, ale jistě zvyšuje. Nicméně stále nedosahuje minimálního počtu 30 %, které jsou např. občanským sdružením Fórum 50 % uváděny jako minimální hranice, když skupina přestává být minoritou a má šanci prosadit svá práva.

V dalším grafu jsou uvedeny hodnoty průměrného počtu zastupitelů a průměrný počet žen ve všech zastupitelstvech na území hlavního města Prahy za sledované roky komunálních voleb 1998 – 2006.

Z grafu je patrné, že počet žen v zastupitelstvech se pomalu zvyšuje. V roce 1998 bylo průměrně v každém zastupitelstvu na území hlavního města Prahy 4,3 ženy a v následujícím roce konání komunálních voleb bylo zvoleno průměrně 5 žen do každého zastupitelstva. I

v roce 2006 se ukázal rostoucí trend a na každé zastupitelstvo bylo zvoleno v průměru 5,3 ženy. Vzhledem k tomu, že průměrný počet zastupitelů je necelých 20 osob a podíl žen činí více jak 5 na jedno zastupitelstvo, dá se říci, že téměř čtvrtina veškeré rozhodovací moci na území hlavního města Prahy je v rukou žen.

Graf č. 11 Průměrné počty žen v zastupitelstvech hlavní města Prahy 1998 - 2006

Zdroj: Český statistický úřad. Staženo dne 30.6.2007 z www.volby.cz

6.5. Závěr

Ze získaných dat je možné naznačit celkový trend vývoje podílu žen v rozhodovacích orgánech na území hlavního města Prahy.

Celkový podíl žen na kandidátních listinách se zvyšuje a za posledních 8 let, kdy se konaly komunální volby. Ženy si na kandidátkách polepšily, avšak ne zase tolik, aby to znamenalo vyrovnání šancí mužů a žen na zvolení do komunální politiky. Pozitivní se ukázal i vývoj celkového počtu kandidujících žen. I když došlo ke zvýšení celkového počtu kandidátů, přírůstek počtu žen je stále vyšší a naznačuje pozitivní vývoj.

Podíl zvolených žen zastupitelek je sice nižší než jsou celkové počty na kandidátních listinách, ale v porovnání například s poslaneckou sněmovnou si ženy vedou dobře.

V posledních letech účast žen v zastupitelských orgánech byla po volbách více než čtvrtinová z celkového počtu zvolených zastupitelů na sledovaném území. Ale úspěšnost kandidátek se v porovnání s muži příliš nezlepšila, a naděje na zvolení žen je stále nižší než, je to v případě mužů.

Poslední rok voleb pak potvrdil zvyšující se podíl zvolených žen do zastupitelstev. Úspěšnost žen kandidátek sice nebyla tak vysoká jako v předchozích volbách, ale výsledný počet zvolených žen a jejich procentuální podíl v zastupitelstvech se zvyšuje.

V následujících letech lze očekávat dosažení kritické 30 % hranice zastoupení žen v komunální politice na území hlavního města Prahy. Pokud se bude situace vyvíjet tímto směrem, přestanou být ženy minoritou. Alespoň v zastupitelstvech na území hlavního města Prahy budou mít šanci více prosazovat své požadavky. Hlavním přínosem však bude zlepšení celkové genderové spravedlnosti a obohacení veřejného života o nové pohledy na svět a nové názory, které do politiky a veřejného života ženy přinášejí.

7. Anketa

7.1. Zadání ankety

Anketu jsem vybrala jako prostředek pro dokreslení situace rovnosti mužů a žen v zastupitelstvech. Záměr ankety je zjistit existenci diskriminace při vstupu a vykonávání funkce v zastupitelských orgánech na území hlavního města Prahy.

Z anketního záměru vyplývající dílčí cíle, které mapují situaci ve vybraných oblastech. Jedná se o kandidaturu do zastupitelstev, pracovní podmínky a ostatní podmínky při vykonávání práce zastupitele. Projekt ankety je součástí diplomové práce v příloze č. 3.

7.2. Závěrečná zpráva ankety

7.2.1 Úvod

Anketu k mé diplomové práci jsem realizovala dle projektu přiloženého v příloze č. 3. Anketa byla realizována s jedinou odchylkou, která se týkala anketního souboru. Anketní soubor byl zmenšen o 3 respondenty na $n=35$. Důvodem zmenšení anketního souboru bylo to, že se mi během realizace ankety nepodařilo zastihnout 3 respondenty.

7.2.2 Zpráva o anketě

Dílčí cíle ankety jsem stanovila následovně:

- DC1 – Sestavení kandidátky, stejné možnosti pro muže a ženy dostat se na kandidátní listinu
- DC2 – Sestavení kandidátní listiny bez preference jednoho pohlaví
- DC3 – Stejně pracovní podmínky na pracovištích
- DC4 – Stejně ostatní podmínky (plat, kariérní růst a prestiž) na pracovištích

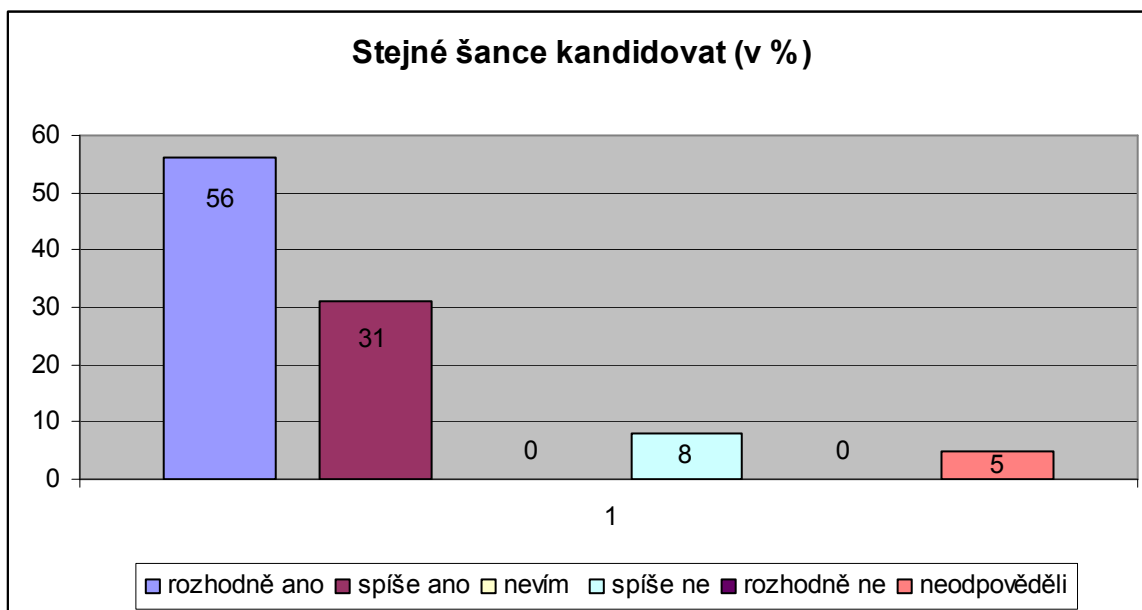
Výsledky jsou shrnuty v grafické podobě, kompletní výsledné tabulky ankety jsou přiloženy v příloze č. 4.

Dílčím cílem č. 1 bylo zjistit to, zda mají muži i ženy stejnou možnost kandidovat, tedy se na kandidátní listinu do zastupitelstva dostat.

Dílčí cíl č. 1 byl reprezentován v anketě znakem 1 a 2. Shrnutí relativních a absolutních četností odpovědí na anketní otázky je znázorněno v následujících grafech:

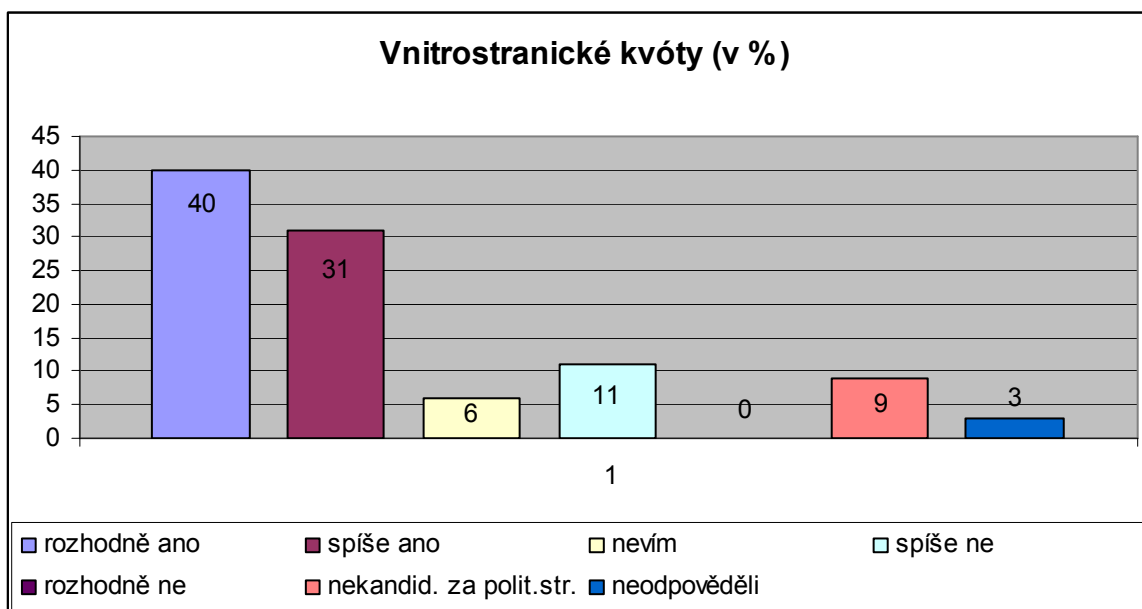
Znak 1:

Myslíte si, že mají ženy i muži stejné šance kandidovat do zastupitelstev na území hlavního města Prahy?

Znak 2:

Myslíte si, že zavedením vnitrostranických kvót pro účast žen v komunálních volbách by pomohlo vyrovnat šance mužů a žen?

Shrnutí

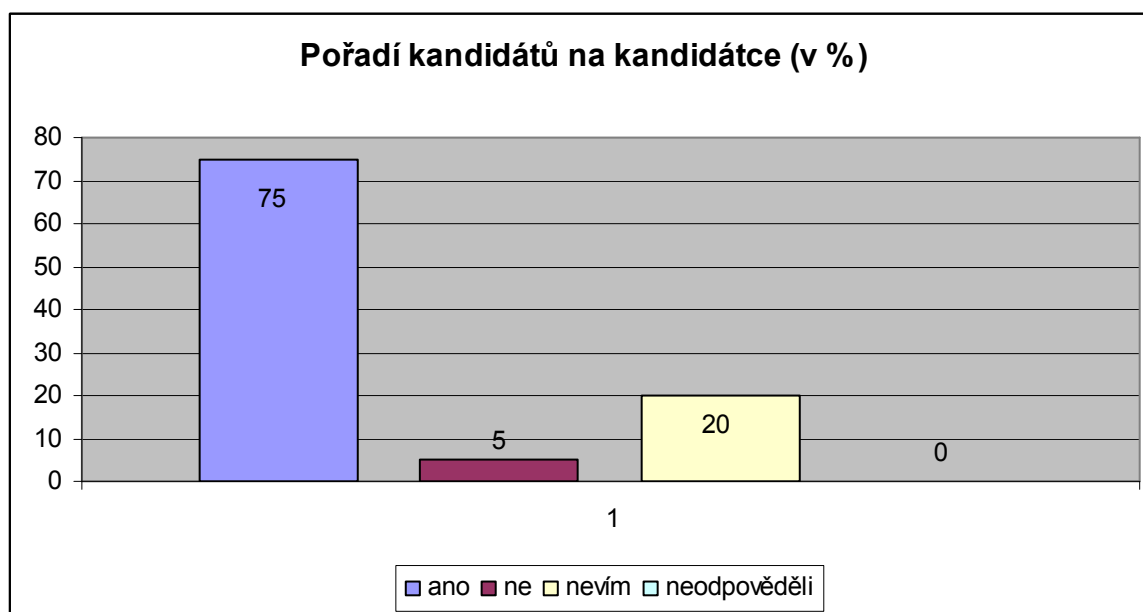
Respondenti ankety, kteří považují šance žen a mužů na kandidaturu do zastupitelstev za celkem vyrovnané, se zároveň shodují na vnitrostranických kvótách jako vhodném nástroji pro vyrovnaní šancí mužů a žen v oblasti zastupitelských úřadů.

Dílčím cílem č. 2 jsem zjišťovala, zda jsou kandidátní listiny sestavovány tak, aby byla dodržena genderová spravedlnost.

Shrnutí relativních a absolutních četností odpovědí na anketní otázku je znázorněno v následujícím grafu:

Znak 3:

Je pořadí kandidátů na kandidátce definováno tak, aby z něj nevyplývalo upřednostňování mužů před ženami?

Shrnutí

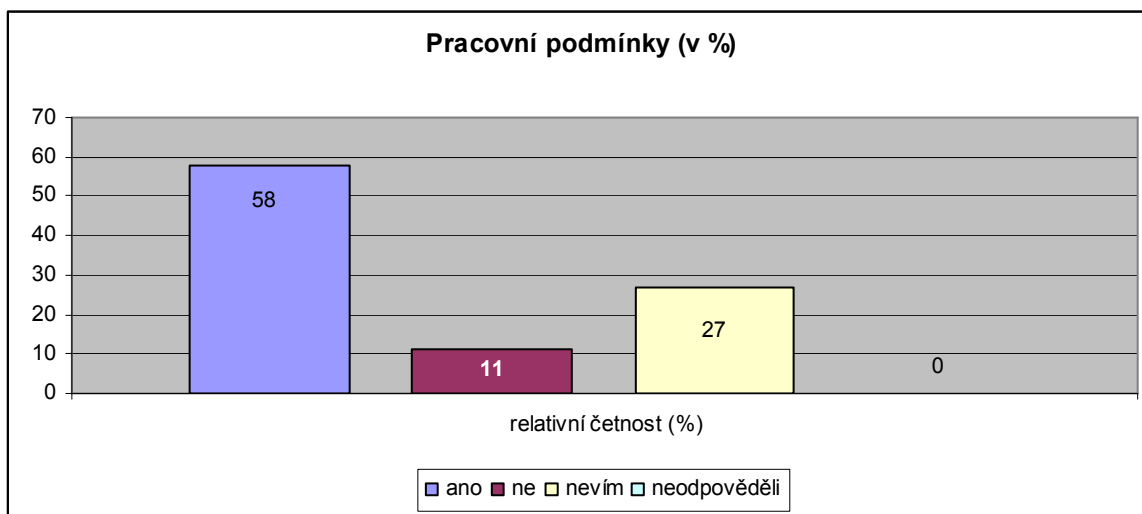
Respondenti v anketním souboru se neseťkali s upřednostňováním mužů na kandidátních listinách.

Dílčí cíl č. 3 poukazuje na stejnost pracovních podmínek na pracovištích

Shrnutí relativních a absolutních četností dopovědí na anketní otázku je v následujícím grafu:

Znak 4:

Myslíte si, že jako žena máte stejné pracovní podmínky v zastupitelském úřadu jako vaši kolegové muži?

Shrnutí

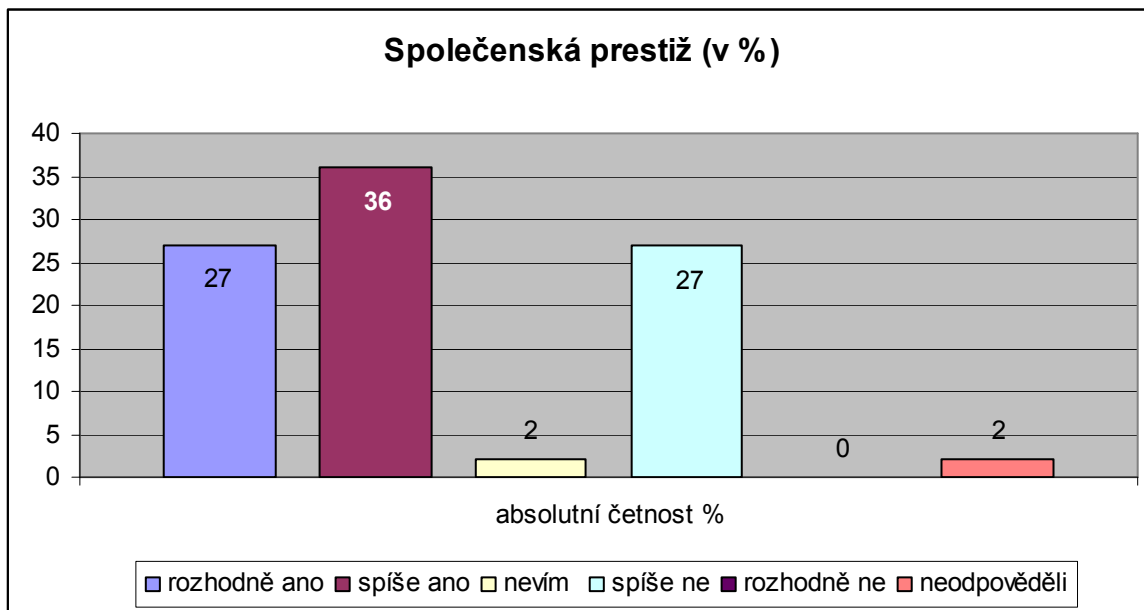
Pracovní podmínky zastupitelů obou pohlaví jsou podle názorů respondentů ankety vyrovnané nebo jen s minimálními rozdíly.

Dílčí cíl č. 4 porovnává ostatní podmínky jako je plat, kariérní růst a prestiž na pracovišti.

Dílčí cíl č. 4 byl v anketě obsažen znaky 5, 6 a 7. Shrnutí relativních a absolutních četností odpovědí na anketní otázku je zobrazen v následujícím grafu:

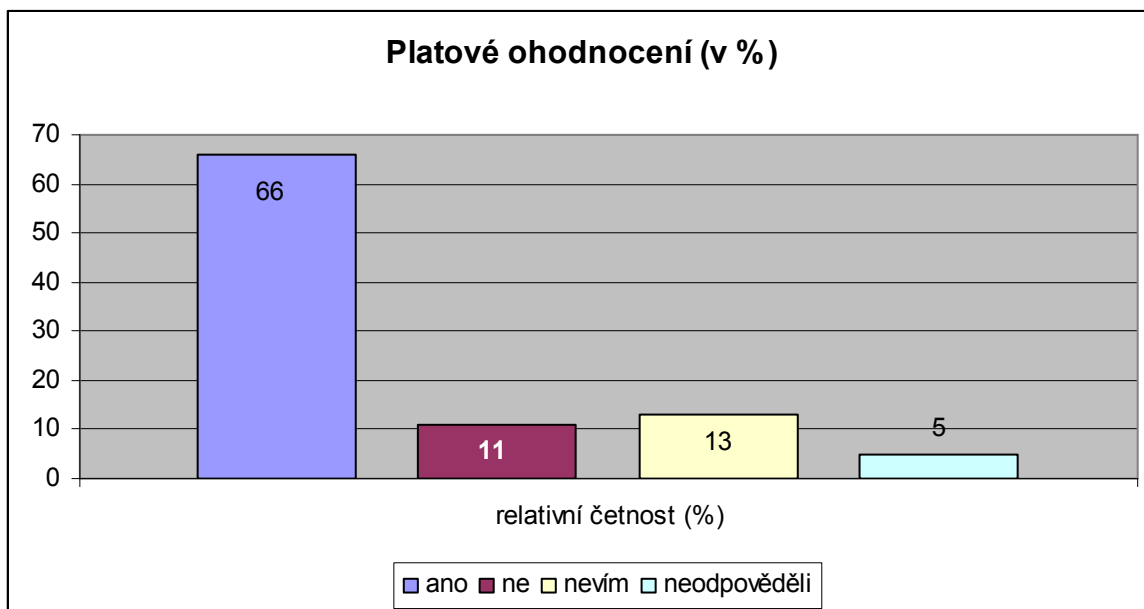
Znak 5:

Domníváte se, že je prestiž muže a ženy vyplývající z funkce zastupitele stejná?

Znak 6:

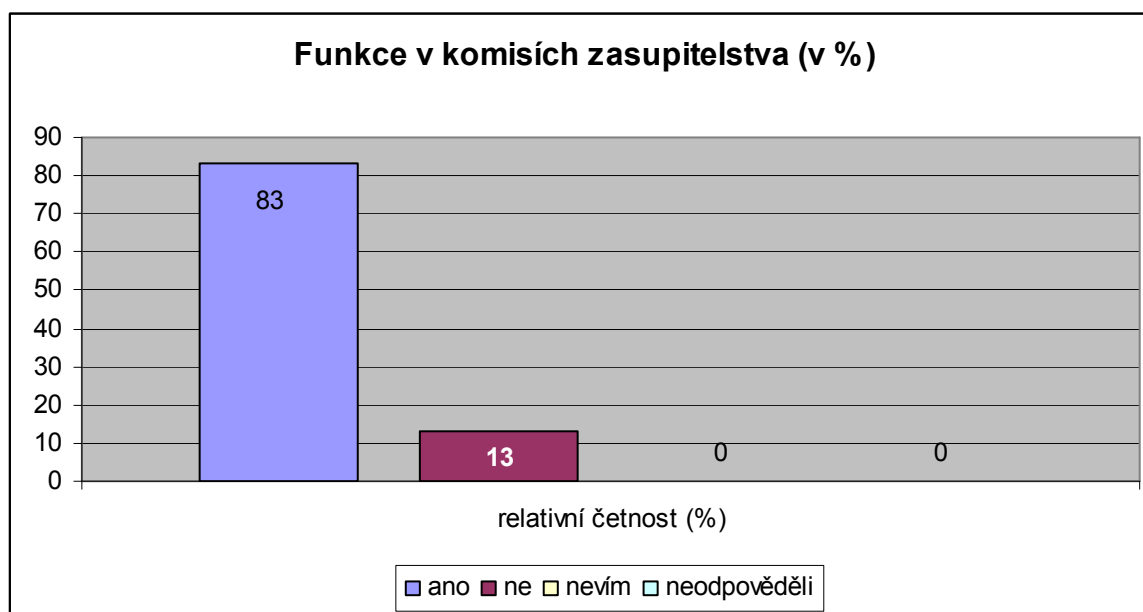
Myslíte si, že jsou celkové příjmy z práce zastupitele, a to včetně funkčních požitků, stejné pro ženy i muže?

Znak 7:

Myslíte si, že máte jako žena stejnou možnost získat funkci o kterou máte zájem, v komisi zastupitelstva?

Shrnutí

Společenská prestiž vyplývající ze zastávané funkce v zastupitelstvu je podle respondentů vnímána přibližně na stejné úrovni pro muže i ženy. Platové ohodnocení práce zastupitele v rámci anketního souboru je ve většině srovnatelné pro obě pohlaví i když část respondentů přiznala, že nemá o této otázce jasnou představu. Otázku možnosti výběru práce v zastupitelstvu v oblasti, která je zastupiteli nejbližší, zodpověděla většina respondentů kladně. Muži i ženy mají v rámci anketního vzorku většinou možnost získat funkci v oboru, který je primárně zajímavý.

7.2.3 Závěr

Záměr ankety byl naplněn. Oslovení respondenti rozuměli otázkám, odpovídali v rámci nabízených možností.

Předpokládala jsem, že anketní soubor bude dostatečně reprezentativní na zjištění existence diskriminace při vstupu a vykonávání funkce v zastupitelských orgánech na území hlavního města Prahy a jeho analýzou nebude prokázána diskriminace.

Na základě analýzy záznamového archu pro vybrané respondenty byl můj předpoklad správný. Nebyla tedy prokázána existence diskriminace v zastupitelských orgánech na území hlavního města Prahy v rámci anketního souboru.

8. Závěr

Ve své diplomové práci jsem chtěla zjistit a shrnout situaci genderové oblasti v České republice, konkrétně situace kolem diskriminace na úrovni zastupitelských úřadů.

Účelem práce bylo shrnout a zmapovat situaci v oblasti legislativy a institucionálního zajištění genderové rovnosti v České republice. Instituce, zabývající se problematikou genderu jsem pojala nejen na úrovni vládou zřizovaných úřadů a institucí, ale i nevládních neziskových organizací, které mají v této oblasti své nezastupitelné místo. Další část práce mapovala samotnou účast žen ve vrcholné politice, politické reprezentaci vůči Evropské Unii i v zastupitelstvech měst a obcí České republiky. Podrobněji jsem se věnovala situaci na území hlavního města Prahy za poslední tři volební období komunálních voleb. Abych se alespoň částečně pokusila ověřit zjištěná fakta v praxi, oslovila jsem vybrané zastupitelky anketou, kterou jsem se snažila prokázat existenci diskriminace při vstupu a fungování žen v úřadech městských zastupitelstev.

Závěry, ke kterým jsem došla, jsem se snažila shrnout v závěru každé z kapitol. Nyní se pokusím shrnout celou situaci tak, jak se mi jeví na základě zjištěných faktů.

Pokud jde o legislativní zajištění rovnosti mezi muži a ženami, došla jsem k závěru, že je situace v České republice uspokojivá. Podle mého názoru má na tomto stavu velký podíl náš vstup do Evropské Unie a s tím související tlak orgánů EU na legislativní doladění zákonů České republiky s evropským standardem. Každoročně vydávaná opatření a doporučení jednotlivým členským zemím, čímž jim pomáhá se s otázkou genderu vyrovnat, a sladovat národní legislativu. Dalším motivujícím prvkem mohou být akce spojené s prosazováním genderu ze strany Evropské Unie. Domnívám se, že podnětů pro vyrovnání se v oblasti legislativy Evropské Unii bylo dostatek a že současný stav legislativy je důkazem toho, že byly využity. V praxi sice aplikace genderové rovnosti vážne, ale to je pravděpodobně způsobeno naladěním celé veřejnosti a zažitým genderovým stereotypům. I této oblasti však pozorujeme drobné změny a vývoj pozitivnějším směrem.

V oblasti organizací, které nejsou podporovány vládou, tedy nevládních neziskových organizací, mohu konstatovat, že se rozvíjejí velmi pozitivním směrem. Tyto organizace přebírají roli identifikace problémů a upozorňují na problémy v oblasti rovného zacházení a rovných šancí mužů a žen. Bohužel přebírají i roli kritiků státní správy v této oblasti, kde sice legislativa odpovídá, ale v této oblasti se bohužel nedá hovořit o proaktivní činnosti. Domnívám se, že nevládní neziskové organizace jsou nepostradatelným zastáncem práv

diskriminovaných a že především díky jejich činnosti se otázka genderu dostává do popředí. Stejně tak i názory veřejnosti začínají být více nakloněny genderové rovnosti.

Je zřejmé, že cesta do vrcholné politiky většinou začíná na místě politika nebo politicky komunální. Proto jsem zařadila do své práce i pohled na současný stav politiky ať již komunální nebo politiky na nejvyšší úrovni.

Je zcela zřejmé, že na nejvyšších úrovních politiky jsou ženy spíše minoritou. Poslanecká sněmovna i úřady vlády a její orgány zůstávají dominantou mužů. Lepší pohled nabízí politická reprezentace České republiky směrem k Evropské Unii. Mezi českými europoslanci je zastoupení žen vyšší než na domácí půdě. Neoptimističtější pohled nabízí politika komunální. Domnívám se, že je ženám i svým způsobem bližší starost o svoje okolí, tedy politika na úrovni zastupitelstev, než vrcholná politická reprezentace. V tomto předeším spatřuji důvod, proč jsou ženy na komunálních úrovních zastoupeny mnohem častěji, a ve větším měřítku.

Konkrétně na území hlavního města Prahy je zastoupení žen v zastupitelstvech nad průměrem České republiky. Způsobeno je to zřejmě tím, že už kandidátek do zastupitelských úřadů je více, než je celorepublikový průměr.

Konkrétní zkušenosti zastupitelek s diskriminací jsem se snažila zjistit anketou, kterou jsem provedla. Účelem ankety bylo dokreslit situaci genderové diskriminace na vybraném vzorku respondentů a to při vstupu a vykonávání funkce zastupitele na území hlavního města Prahy. V rámci anketního souboru nebyla jednoznačně prokázána existence této diskriminace i když předchozí části mé práce tuto diskriminaci naznačovaly.

Ačkoliv genderově orientované nevládní neziskové organizace často poukazují na nerovnosti v postavení mužů a žen, lze obecně říci, že političky se necítí být diskriminovány.

Literatura

1. Ing. KRBOVÁ J., Úloha a postavení veřejné správy. Slidy k předmětu Veřejná ekonomika a veřejná správa
2. PRŮCHA P. Místní správa. Vybrané otázky. Brno: Masarykova univerzita, 2001, ISBN - 80-210-2763-0.
3. SUCHOMELOVÁ M., FISCHLOVÁ D. Moderní společnost a její proměny: Gender v managementu. Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2006, ISBN: 80-87007-12-3.
4. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění Ústavního zákona č. 162/1998 Sb. Ústava České republiky
5. Zákon č. 65/1965 Sb., Zákoník práce
6. Zákon č. 1/1991 Sb., Zákon o zaměstnanosti
7. Zákon č. 1/1992 Sb. a Zákon č. 143/1992 Sb., Zákon o mzdě
8. Zákon č. 62/187 Sb., jako vyhláška ministra zahraničních věcí ze dne 13.5.1987

Internet

9. OFFICIAL JOURNAL (Úřední věstník Evropské Unie) C 168, L319, C346/82,L 154/34. Staženo 20.7.2007 z http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/cs/oj/2005/c_168/c_16820050708cs00010018.pdf
10. ABZ cz. *ABZ Slovník cizích slov* Staženo 13.1.2007 z <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/>.
11. BENNEROVÁ L., SMIGGELS KAVKOVÁ J. České poslankyně se stávají ohroženým druhem: zastoupení žen v nově zvolené sněmovně. Fórum 50 % o.s. 13.6.2006. Staženo dne 10.7.2007 z <http://www.padesatprocent.cz/novinky/zastoupeni-zen-v-PSPCR.php>.
12. Mgr. BOUČKOVÁ P., Mgr. LINKOVÁ M., Mgr. MARKSOVÁ – TOMINOVÁ M., Mgr. MRZÍLKOVÁ I., Ing. PAVLÍK P. PhD., PhD. SIMERSKÁ L., Mrg. SMETÁČKOVÁ I. Stínová zpráva v oblasti rovného zacházení a rovných příležitostí žen a mužů. Gender studies o.p.s. Staženo 1.6.2007 z http://www.feminismus.cz/download/GS_stin.pdf.
13. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Výsledky voleb. Staženo 29.6.2007, Dostupné z <http://www.volby.cz/pls/kv1998-win/kv71?xjazyk=CZ>

14. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Zaostřeno na ženy a muže. Staženo 10.7.2007, Dostupné z <http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/kapitola/1413-05--10>
15. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Život žen a mužů. Staženo 10.7.2007, Dostupné z <http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/p/1137-06>
16. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Ženy a muži v datech. Staženo 10.7.2007, Dostupné z <http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/p/1415-05>
17. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Demografická příručka 2006. Staženo 10.7.2007, Dostupné z <http://www.czso.cz/csu/2006edicniplan.nsf/publ/4032-06-2006>
18. Equal participation of women and men in decision-making processes at all levels. Staženo 12.11.2006 z: <http://daccessdds.un.org/doc/UNDOC/GEN/N05/651/17/PDF/N0565117.pdf?OpenElement>
19. EUROPA.com. Podíl poslankyň v Evropském parlamentu. Staženo 26.6.07 z http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/014-1941-015-01-03-902-20070112IPR01916-15-01-2007-2007-false/default_cs.htm
20. FAKTURM INVENIO. Trendy sociálně politických mechanismů ovlivňujících genderové vztahy IV; Závěrečná zpráva pro Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR – projekt HR128/05; Faktum Invenio; Prosinec 2005
21. GENDER STUDIES.cz. Kdo jsme. Staženo 14.1.2007 z <http://www.genderstudies.cz/gender-studies/kdo-jsme.shtml>
22. KADLECOVÁ M. Gender mainstreaming. Forum 50 %. Praha. Staženo 14.1. 2007 z <http://www.padesatprocent.cz/clanky-a-publikace/gender-mainstreaming.php>
23. KADLECOVÁ M. Forum 50 % ocenilo Stranu otevřenou ženám. 30.6.2007. Staženo 10.7.2007 z <http://www.feminismus.cz/fulltext.shtml?x=2015004>
24. KLIMENTOVÁ M., Ženy v komunální politice. 19.10.2006. Fórum 50 % o.s. Staženo 10.7.2007 z <http://www.padesatprocent.cz/clanky-a-publikace/mo-k-zeny-v-komunalni-politice.php>
25. KLIMENTOVÁ M., Dejme šanci ženám v komunální politice, Generová analýza komunálních voleb 2006. 19.1.2007. Fórum 50 %, o.s. Staženo 10.7.2007 z <http://www.padesatprocent.cz/volby/komunalky-2006.php>.
26. Křížková A., Sociologický ústav ČAV. Staženo 10.7.2007 z http://www.bbc.co.uk/czech/indepth/story/2004/11/041108_omnibus_glass_ceiling.shtml.

27. LIGA LIDSKÝCH PRÁV.cz. Úvod. Staženo 14.1.2007 z:
http://www.llp.cz/subdomains/cz/index.php?option=com_frontpage&Itemid=95
28. MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. Staženo 10.7.2007 z
<http://magistrat.praha-mesto.cz/Zdroj.aspx?id=3104&typ=2&sh=1457831768>
29. MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY. Staženo 11.7.2007 z
<http://magistrat.praha-mesto.cz/default.aspx?ido=5245&sh=-1914929637>
30. MATĚJKA V., MOKRÝ J. Slovník pojmů ve výstavbě. Doporučený standard. Metodická řada DOS M 01.01. Praha: Informační centrum České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, 2000. Staženo 1.6.2007 z
<http://www.uur.cz/slovník2>.
31. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Rovné příležitosti pro ženy a muže - nedílná součást české politiky na cestě do Evropské unie.. Staženo 13.1.2007 z
<http://mpsv.cz/cs/941>
32. MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. Výsledky výzkumu: Analýza nízkého počtu žen v politických a rozhodovacích funkcích. 3.5.2005. Staženo 29.6.2007 z http://www.mpsv.cz/files/clanky/961/02_zprava.pdf.
33. OBČANSKÉ SDRUŽENÍ FÓRUM 50 %. O nás. Staženo dne 10.7.2007, dostupné z
<http://www.padesatprocent.cz/o-nas/>
34. PORTÁL VEŘEJNÉ SPRÁVY České republiky. Staženo dne 10.7.2007 z
http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/708/_s.155/696?kam=obec&kod=554782.
35. RAKUŠANOVÁ P., Zastoupení žen v české politice v kontextu voleb do Poslanecké sněmovny 2006: Trendy a výzvy. Staženo 25.6.2007 z
http://www.padesatprocent.cz/download/publikace/PR_analyza_volby_2006.pdf.
36. SDĚLENÍ KOMISE Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, KOM(2006) 92 v konečném znění
37. STRUKTURÁLNÍ-FONDY.cz. Rovné příležitosti. Staženo 14.1.2007 z
<http://www.strukturalni-fondy.cz/rps/rovne-prilezitosti-1>.
38. TISKOVÉ STŘEDISKO EP. Podíl poslankyň v Evropském parlamentu. Staženo dne 20.6.2007 z http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/014-1941-015-01-03-902-20070112IPR01916-15-01-2007-2007-false/default_cs.htm
39. VÝSLEDKY VÝZKUMU: „Analýza nízkého počtu žen v politických a rozhodovacích funkcích“. Ministerstvo práce a sociálních věcí. 3.5.2005. Staženo 29.6.2007 z http://www.mpsv.cz/files/clanky/961/02_zprava.pdf.

40. www.vlada.cz. Souhrnná zpráva o plnění „Priorit a postupů vlády při prosazování rovnosti mužů a žen. 2006. Staženo 10.10.2007 z <http://www.vlada.cz>

Další internetové zdroje:

41. <http://magistrat.praha-mesto.cz/>
42. www.praha1.cz
43. www.praha2.cz
44. www.praha3.cz
45. www.praha4.cz
46. www.praha5.cz
47. www.praha6.cz
48. www.praha7.cz
49. www.praha8.cz
50. www.praha9.cz
51. www.praha10.cz
52. www.praha12.cz
53. www.praha13.cz
54. www.vlada.cz
55. www.volby.cz

Seznam tabulek

Tabulka č. 1	Postoje k rovným příležitostem – časová komparace.....	26
Tabulka č. 2	Číselník území	37
Tabulka č. 3	Zastupitelé hlavní město Praha v letech 1998 - 2006.....	44

Seznam grafů

Graf č. 1	Postoje k rovným příležitostem	25
Graf č. 2	Rozdělení členů Poslanecké sněmovny České republiky podle pohlaví.....	28
Graf č. 3	Počet poslankyň za politické strany.....	29
Graf č. 4	Procentní podíl poslankyň v parlamentu za politické strany.....	30
Graf č. 5	Složení poradních a pracovních orgánů dle pohlaví - % zastoupení žen	31
Graf č. 6	Podíl žen mezi Europoslanci - % zastoupení žen (stav k 15.1.2007).....	34
Graf č. 7	Volební účast komunální volby 1998 – 2006, srovnání ČR a Prahy.....	40
Graf č. 8	Podíl žen na kandidátkách 1998 – 2006 do zastupitelstev ČR a Praha	41
Graf č. 9	Kandidáti do zastupitelstev 1998 – 2006 hlavní město Praha.....	42
Graf č. 10	Průměrné procentní zastoupení žen vybraných obvodů (1998 – 2006)	43
Graf č. 11	Průměrné počty žen v zastupitelstvech hlavní města Prahy 1998 - 2006.....	45

Seznam Příloh

- Příloha č. 1 - Doporučené genderové indikátory
- Příloha č. 2 – Seznam volebních obvodů na území hlavního města Prahy
- Příloha č. 3 - Projekt diplomové práce
- Příloha č. 4 – Výsledky ankety

Příloha č. 1 - Doporučené genderové indikátory

(* = indikátory doposud nezajištěné

** = indikátory nelze sledovat kontinuálně v čase, jsou zjišťovány nepravdělně v závislosti na výběrových šetřeních či dostupnosti dat na internetu)

Tematický okruh	Hlavní indikátory	Podpůrné indikátory	Vedlejší indikátory	Plánované indikátory
Obyvatelstvo	<ul style="list-style-type: none"> Obyvatelstvo; celkový počet současný a projektovaný na rok 2025. Obyvatelstvo podle věku (0-14, 15-64, 65+). Podíl v % 	<ul style="list-style-type: none"> Podíl pohlaví ve věku 80+ (Index feminity pro věk 80 a více let) 	<ul style="list-style-type: none"> Obyvatelstvo městské a venkovské podle věku (0-14, 15-64, 65+). Procentuální vyjádření Uprchlíci, cizinci bez domova a vysídlené osoby podle věku (0-14, 15-64, 65+). Podíl ze všech uprchlíků 	<ul style="list-style-type: none"> Etnické menšiny podle věkových skupin* Imigranti podle původu a věkových skupin Migrace
Rodiny a domácnosti	<ul style="list-style-type: none"> Obyvatelstvo starší 18 let podle rodinného stavu (svobodní, ženatí, vdané, kohabitate, ovdovělí a rozvedení) a věkových skupin (18-29, 30-59, 60+). Procentuální rozložení v jednotl. věkových skupinách Úhrnná plodnost Plodnost dívek do 19 dokončených let věku Průměrný věk matek při narození prvního dítěte 	<ul style="list-style-type: none"> Průměrný věk při prvním sňatku Nesezdané páry. Podíl ze všech sezdaných i nesezdaných párů Jednočlenné domácnosti osob starších 65 let. Procentuální zastoupení ze všech žen/mužů ve věku 65 a více let Úhrnná míra potratovosti 	<ul style="list-style-type: none"> Domácnosti podle typů. Procentuální rozložení Děti žijící s jedním rodičem podle pohlaví rodiče (a věku dítěte). Podíl ze všech dětí žijících v neúplných rodinách 	<ul style="list-style-type: none"> Péče o děti podle pohlaví pečující osoby** Péče o ostatní závislé osoby podle pohlaví pečující osoby** Péče o děti podle času věnovaného péči** Péče o ostatní závislé osoby podle času věnovaného péči** Rozhodovací pozice a odpovědnost v rámci domácnosti** Metody antikoncepce ve věkové skupině 15-49 let

<p>Práce a mzdy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Míra ekonomické aktivity (15 let až věk odchodu do důchodu) - Pracovní síla (15 let až věk odchodu do důchodu). Rozdělení podle pohlaví - Zaměstnaní na částečný úvazek. Podíl ze všech zaměstnaných (v %) - Míra nezaměstnanosti - Čas strávený placenou a neplacenou prací za týden - Průměrné roční výdělky žen (zaměstnaných na plný úvazek po celý rok). Plat žen vyjádřen v procentech platu mužů 	<ul style="list-style-type: none"> - Zaměstnanost ve třech hlavních sektorech ekonomiky (zemědělství, průmysl, služby). Procentuální rozdělení podle pohlaví a sektorů. - Zaměstnanost podle 9 tříd KZAM (ISCO). Procentuální rozdělení podle pohlaví a tříd KZAM - Míra dlouhodobé nezaměstnanost - Nezaměstnanost mladých lidí ve věku 15 - 24 let - Průměrné výdělky žen podle stupně nejvyššího ukončeného vzdělání. - Průměrné výdělky žen v procentech průměrných výdělků stejně vzdělaných mužů - Míry ekonomické aktivity v pětiletých věkových skupinách 	<ul style="list-style-type: none"> - Sebezaměstnaní (Samostatné výdělečné činní). Struktura podle pohlaví - Zaměstnaní v podnikatelské a nepodnikatelské sféře. Struktura podle pohlaví 	<ul style="list-style-type: none"> - Míra ekonomické aktivity mužů/žěn ve věku 20 – 49 let podle výskytu dětí předškolního věku - Čas strávený placenou prací - Čas strávený neplacenou prací** - Volný čas** - Čas věnovaný osobní péči** - Zaměstnaní na rodičovské dovolené podle pohlaví
<p>Vzdělání a komunikace</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Žáci středních škol (ISCED 3 a 4). Struktura podle pohlaví - Čistá míra přijatých na střední školu (ISCED 2, 3, 4) - Vysokoškolská studentů (ISCED 5A a 6). Struktura podle pohlaví - Studenti vyšších odborných škol (ISCED 5B). Struktura podle pohlaví 	<ul style="list-style-type: none"> - Absolventi vysokých škol (ISCED 5A a 6). Struktura podle pohlaví - Studenti terciárního vzdělávání (ISCED 5 a 6). Struktura podle pohlaví - Počet udělených titulů PhD (ISCED 6). Struktura podle pohlaví - Učitelé podle typů škol. Struktura podle pohlaví 	<ul style="list-style-type: none"> - Počet studentů vysokých škol (ISCED 5A and 6) na 100 tis. obyvatel 	<ul style="list-style-type: none"> - Funkční gramotnost** - Kurzy pořádané podniky v uplynulém roce** - Studenti počítačových kurzů zakončených certifikátem/oceněním - Uživatelé internetu

	<p>- Vzdělanostní skladba dospělé populace ve dvou věkových kategoriích (25-49 let; nad 50 let věku), podle stupně nejvyššího dosaženého vzdělání. Struktura podle vzdělání a pohlaví</p>	<p>- Učitelé podle úrovně vzdělání (ISCED 1-6). Struktura podle pohlaví</p>	<p>- Ženy a muži ve vědě</p> <p>- Vyloučení ze školy podle pohlaví**</p> <p>- Učitelé podle věku a typu škol</p> <p>- Celoživotní vzdělávání</p>	
<p>Veřejný život a rozhodování</p>	<p>- Poslanci, senátoři (členové národního parlamentu). Struktura podle pohlaví</p> <p>- Ministři vlády. Struktura podle pohlaví</p> <p>- Vedoucí pracovníci státní správy podle pohlaví a úrovně. Struktura podle pohlaví</p> <p>- Vedoucí pracovníci v 50 nejvýznamnějších podnicích v zemi</p> <p>- Zaměstnavatelé. Struktura podle pohlaví</p> <p>- Soudci. Struktura podle pohlaví</p>	<p>- Členové obecních zastupitelstev. Struktura podle pohlaví</p> <p>- Členové představenstva České národní (Centrální) banky. Struktura podle pohlaví</p> <p>- Děkaní, rektori, prorektori. Struktura podle pohlaví</p> <p>- Šéfredaktoři nejvýznamnějších novin a časopisů v zemi. Struktura podle pohlaví</p>	<p>- Novináři. Struktura podle pohlaví</p> <p>- Voliči. Struktura podle pohlaví</p> <p>- Vedoucí pracovníci v OSN. Struktura podle pohlaví</p> <p>- Vedoucí pracovníci v OECD. Struktura podle pohlaví</p> <p>- Vedoucí pracovníci v orgánech EU. Struktura podle pohlaví</p> <p>- Členové Evropského parlamentu. Struktura podle pohlaví</p> <p>- Vedoucí státních statistických úřadů podle pohlaví</p>	<p>- Funkcionáři politických stran</p> <p>- Funkcionáři v odborech**</p> <p>- Vedoucí členové v národních nevládních organizacích**</p> <p>- Vedoucí pozice v televizi**</p> <p>- Šéfredaktoři v rozhlase**</p> <p>- Šéfredaktoři v tisku**</p> <p>- Redaktoři a moderátoři v televizi**</p> <p>- Redaktoři v rozhlase**</p> <p>- Redaktoři v tisku**</p>
<p>Zdraví</p>	<p>- Naděje dožití při narození</p>	<p>- Specifické míry smrtnosti za vybrané příčiny (nemoci oběhové soustavy, novotvary, vnější příčiny) za hlavní věkové skupiny. Na 100 000 obyvatel středního stavu (standardizované míry)</p>	<p>- Míra úmrtnosti dětí</p> <p>- Počet mamografů na 1 000 000 žen dané populace</p>	

<p>Soudnictví a kriminalita</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Naděje dožití se určitého věku ve špatném (v dobrém) zdravotním stavu - Naděje dožití ve věku 65 let - Pravděpodobnost úmrtí ve věkové skupině 15-59 let - Kvocient kojenecké úmrtnosti - Dospělí kuřáci (starší 15 let). Podíl z celé populace příslušného věku - Mladí dospělí kuřáci (15-24 let). Podíl z celé populace příslušného věku 	<ul style="list-style-type: none"> - Specifické míry smrtnosti za vybrané příčiny (rakovina průdušnice, průdušek a plic) - Míra prevalence HIV. Na 100 000 obyvatel - HIV-pozitivní osoby. Struktura podle pohlaví - Osoby trpící nad/podvážou podle věkových skupin (na základě Body Mass indexu). Podíl z celé populace příslušného věku (příslušné věkové skupiny) 	<p>(věková skupina 1-4 roky)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Osoby nakažené pohlavně přenosnými chorobami - Specifické míry smrtnosti na rakovinu prsu, rakovinu prostaty a rakovinu tlustého střeva - Subjektivní hodnocení zdravotního stavu (% žen a mužů posuzující svůj zdravotní stav jako dobrý, průměrný či špatný)** - Konzumace alkoholu (denně/pravidelně, množství čistého alkoholu zkonzumovaného za rok)** - Cvičení, rekreační sporty** (denně/pravidelně) - Zdravotní stav
	<ul style="list-style-type: none"> - Počet odsouzených za spáchání trestného činu. Struktura podle pohlaví - Počet odsouzených mladistvých za spáchání trestného činu. Struktura podle pohlaví - Počet trestných činů hlášených policií, podle pohlaví obětí a vybraných trestných činů (ubližení na zdraví, vražda, loupež, sexuální napadení). Struktura obětí podle pohlaví - Dokonané vraždy; míra smrtnosti 	<ul style="list-style-type: none"> - Vězni (podle recidivity; podíl prvně odsouzených). Struktura podle pohlaví - Odsouzení za krádeže. Struktura podle pohlaví - Odsouzení za ublížení na zdraví a rvačku. Struktura podle pohlaví - Odsouzení za těžké ublížení na zdraví. Struktura podle pohlaví 	<ul style="list-style-type: none"> - Počet osob ve vězeních. Na 100 000 obyvatel - Cizí státní příslušníci ve vězení. Struktura podle pohlaví - Míra objasněnosti případů znásilnění a pokusu o něj. Struktura podle pohlaví 	<ul style="list-style-type: none"> - Obchod s lidským masem - Obchod se ženami za účelem prostituce podle pohlaví obětí - Ilegální převádění migrantů přes hranice (podle věku migrantů)* - Kvóta pro uprchlíky podle pohlaví, přijatí uprchlíci podle pohlaví

	<ul style="list-style-type: none"> - Muži obvinění ze znásilnění a pokusu o něj. Podíl ze všech odsouzených mužů - Obyvateľstvo. Štruktúra podľa pohlaví <ul style="list-style-type: none"> - Populačný rúst - Hustota populace - Celková rozloha - Pracovní síla. Štruktúra podľa pohlaví - HDP. Na hlavu, v národnej meně a v paritě kupní síly (PPP) - Hrubá přidaná hodnota ve třech hlavních sektorech národního hospodářství - Index genderového rozvoje - Index (ukazatel) lidského rozvoje - Měření zrovnoprávnění genderu (postavení žen a mužů) - Celkové náklady na zdravotnictví. Podíl z HDP (v %) 	<ul style="list-style-type: none"> - Odsouzení za drogovou kriminalitu. Štruktúra podľa pohlaví - Zákonem stanovená délka placené mateřské a rodičovské dovolené - Celkové náklady na vzdělání - Podíl z HDP (v %) - Počet lékařů na 1000 obyvatel 	<ul style="list-style-type: none"> - Domácí násilí, šikana v práci, sexuální obtěžování na pracovišti, obtěžování na základě pohlaví
<p>Další oblasti</p>			<ul style="list-style-type: none"> - Ukazatele chudoby - Genderově specifický rozpočet - Životní prostředí - Přístup ke zdrojům (půda, úvěry, atd.) a informacím - ICT - Zemědělství - Doprava (muži/ženy s řídicím oprávněním, dostupnost automobilu, nejpoužívanější dopravní prostředek, účel cestování)

Příloha č. 2 – Seznam volebních obvodů na území hlavního města Prahy

Číslo a název obce		Druh zastupitelstva
554782	Praha hl.m.	4
500054	Praha 1	5
500224	Praha 10	5
547034	Praha 11	5
547107	Praha 12	5
539694	Praha 13	5
547361	Praha 14	5
547387	Praha 15	5
539601	Praha 16	5
547174	Praha 17	5
547417	Praha 18	5
547344	Praha 19	5
500089	Praha 2	5
538213	Praha 20	5
538949	Praha 21	5
538931	Praha 22	5
500097	Praha 3	5
500119	Praha 4	5
500143	Praha 5	5
500178	Praha 6	5
500186	Praha 7	5
500208	Praha 8	5
500216	Praha 9	5
538060	Praha-Běchovice	5
538078	Praha-Benice	5
538124	Praha-Březiněves	5
547310	Praha-Čakovice	5
547298	Praha-Ďáblice	5
547301	Praha-Dolní Chabry	5
547379	Praha-Dolní Měcholupy	5
538175	Praha-Dolní Počernice	5
538205	Praha-Dubeč	5
538302	Praha-Klánovice	5
538353	Praha-Koloděje	5
538361	Praha-Kolovraty	5
538388	Praha-Královice	5
538400	Praha-Křeslice	5
547042	Praha-Kunratice	5
547051	Praha-Libuš	5
539449	Praha-Lipence	5
539465	Praha-Lochkov	5
547140	Praha-Lysolaje	5
547158	Praha-Nebušice	5
538531	Praha-Nedvězí	5
547395	Praha-Petrovice	5
539589	Praha-Přední Kopanina	5
539635	Praha-Řeporyje	5
538736	Praha-Satalice	5
539678	Praha-Slivenec	5

547271	Praha-Suchdol	5
539724	Praha-Šeberov	5
547409	Praha-Štěřboholy	5
547328	Praha-Troja	5
539791	Praha-Újezd	5
547115	Praha-Velká Chuchle	5
539007	Praha-Vinoř	5
539864	Praha-Zbraslav	5
539899	Praha-Zličín	5

Příloha č. 3 - Projekt diplomové práce

Projekt diplomové práce

**Gender ve veřejné správě: ženy v zastupitelstvech hlavního města
Prahy 1998 – 2006**

Vypracovala: Bc. Romana Zoubková,
Datum: 1.11.2007

Anketní záměr a cíle

Záměr ankety je zjistit existence genderové diskriminace při vstupu a vykonávání funkce v zastupitelských orgánech na území hlavního města Prahy.

Ze záměru vyplývají dílčí cíle ankety.

DC1 – Sestavení kandidátky, stejné možnosti pro muže a ženy se na kandidátku dostat

DC2 – Sestavení kandidátní listiny bez preference jednoho pohlaví

DC3 – Stejně pracovní podmínky na pracovištích

DC4 – Stejně ostatní podmínky (plat, kariérní růst a prestiž) na pracovištích

Kontrolní tabulka

Dílčí cíl	Znak	Kód
DC1	1	1-5
	2	1-6
DC2	3	1-3
DC3	4	1-3
DC4	5	1-5
	6	1-3
	7	1-3

Anketní soubor

Základní soubor se skládá z 310 zastupitelek v 58 volebních obvodech na území hlavního města Prahy.

Anketní soubor jsem vybrala ze základního souboru tak, že jsem z abecedně seřazeného seznamu všech pražských zastupitelek vybrala každou osmou zastupitelku. V anketním souboru je celkem 38 respondentů.

Technika a nástroje ankety

Jako techniku pro uskutečnění ankety jsem zvolila rozhovor. Z časových důvodů budu rozhovor uskutečňovat po předchozí domluvě telefonicky. Otázky budu klást respondentům osobně. Nástroj pro zaznamenání odpovědí použiji záznamový arch, kam budu zaznamenávat odpovědi respondentů. Záznamový arch je přílohou projektu diplomové práce.

Zpracování anketních dat

Zpracování získaných anketních dat provedu pomocí kvantitního ukazatele absolutní a relativní četnosti odpovědí. Zpracování provedu v programu MS Excel.

Organizace ankety

Harmonogram ankety obsahuje přípravnou fázi ve které připravím dotazníky pro zapisování odpovědí respondentů. Dále v této fázi zjistím kontakty na respondenty v anketním souboru a budu je kontaktovat s žádostí o pomoc při realizaci ankety.

Realizační fáze projektu představuje provedení rozhovorů s respondenty z anketního souboru. V rámci závěrečné fáze provedu vyhodnocení celé ankety a zpracuji zprávu o anketě, kterou použiji do své diplomové práce v praktické části.

Harmonogram ankety:

Dny

Co	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1.	X	X	X	X																
2.					X															
3.						X	X	X	X	X	X	X	X							
4.														X	X	X				
5.																	X	X	X	X

Kódovací klíč „co“:

1. Příprava ankety
2. Pořízení záznamových archů
3. Realizace ankety
4. Zpracování ankety
5. Práce na zprávě o anketě

Rozpočet ankety

Rozpočet ankety neuvádím, protože jsem objednatelem a dodavatelem zároveň a veškerá náklady spojené s realizací ankety budu hradit z vlastních zdrojů.

Přílohy:

Příloha 1 - Seznam anketních otázek

Příloha 2 - Záznamový arch

Příloha 1 – Seznam anketních otázek

Anketní otázky:

- Znak 1.** **Myslíte si, že mají ženy i muži stejné šance kandidovat do zastupitelstev na území hlavního města Prahy?**
- Odpověď kód 1 rozhodně ano
Odpověď kód 2 spíše ano
Odpověď kód 3 nevím
Odpověď kód 4 spíše ne
Odpověď kód 5 rozhodně ne
- Znak 2.** **Myslíte si, že zavedením vnitrostranických kvót pro účast žen v komunálních volbách by pomohlo vyrovnat šanci mužů a žen?**
- Odpověď kód 1 rozhodně ano
Odpověď kód 2 spíše ano
Odpověď kód 3 nevím
Odpověď kód 4 spíše ne
Odpověď kód 5 rozhodně ne
Odpověď kód 6 nevím, nekandidovala jsem za politickou stranu
- Znak 3.** **Je pořadí kandidátů na kandidátce do zastupitelstva definováno tak, aby z něj nevyplývalo upřednostňování mužů před ženami?**
- Odpověď kód 1 ano
Odpověď kód 2 ne
Odpověď kód 3 nevím
- Znak 4.** **Myslíte si, že jako žena, máte stejné pracovní podmínky v zastupitelském úřadu jako vaši kolegové muži?**
- Odpověď kód 1 ano
Odpověď kód 2 ne
Odpověď kód 3 nevím
- Znak 5.** **Domníváte se, že je prestiž muže a ženy vyplývající z funkce zastupitele stejná?**
- Odpověď kód 1 rozhodně ano
Odpověď kód 2 spíše ano
Odpověď kód 3 nevím
Odpověď kód 4 spíše ne
Odpověď kód 5 rozhodně ne
- Znak 6.** **Myslíte si, že jsou celkové příjmy z práce zastupitele a to včetně funkčních požitků stejné pro ženy i muže?**
- Odpověď kód 1 ano
Odpověď kód 2 ne
Odpověď kód 3 nevím
- Znak 7.** **Myslíte si, že máte jako žena stejnou možnost získat funkci o kterou máte zájem, v komisi zastupitelstva?**
- Odpověď kód 1 ano
Odpověď kód 2 ne
Odpověď kód 3 nevím

Příloha č. 4 – Výsledky ankety

DC1 – Sestavení kandidátky, stejné možnosti pro muže a ženy se na kandidátku dostat

DC1	Myslíte si, že mají ženy i muži stejné šance kandidovat do zastupitelstev na území hlavního města Prahy?		Myslíte si, že zavedením vnitrostranických kvót pro účast žen v komunálních volbách by pomohlo vyrovnat šanci mužů a žen?		
	Odpověď	relativní četnost (%)	absolutní četnost	relativní četnost (%)	absolutní četnost
	1. rozhodně ano	56	20	40	14
	2. spíše ano	31	11	31	11
	3. nevím	0	0	5	2
	4. spíše ne	8	3	11	4
	5. rozhodně ne	0	0	0	0
	6. nekandidovala za politickou stranu	-	-	8	3
	0. neodpověděli	5	2	2	1

DC2 – Sestavení kandidátní listiny bez preference jednoho pohlaví

DC2	Je pořadí kandidátů na kandidátce do zastupitelstva definováno tak, aby z něj nevyplývalo upřednostňování mužů před ženami?		
	Odpověď	relativní četnost (%)	absolutní četnost
	1. ano	72	26
	2. ne	5	2
	3. nevím	19	7
	0. neodpověděli	0	0

DC3 – Stejně pracovní podmínky na pracovištích

DC3	Myslíte si, že jako žena, máte stejné pracovní podmínky v zastupitelském úřadu jako vaši kolegové muži?		
	Odpověď	relativní četnost (%)	absolutní četnost
	1. ano	58	21
	2. ne	11	4
	3. nevím	27	10
	0. neodpověděli	0	0

DC4 – Stejně ostatní podmínky (plat, kariérní růst a prestiž) na pracovištích

DC4	Domníváte se, že je prestiž muže a ženy vyplývající z funkce zastupitele stejná?	
Odpověď	absolutní četnost %	absolutní četnost
1. rozhodně ano	27	10
2. spíše ano	36	13
3. nevím	2	1
4. spíše ne	27	10
5. rozhodně ne	0	0
0. neodpověděli	2	1

DC4	Myslíte si, že jsou celkové příjmy z práce zastupitele a to včetně funkčních požitků stejné pro ženy i muže?		Myslíte si, že máte jako žena stejnou možnost získat funkci o kterou máte zájem, v komisi zastupitelstva?	
Odpověď	relativní četnost (%)	absolutní četnost	relativní četnost (%)	absolutní četnost
1. ano	66	24	83	30
2. ne	11	4	13	5
3. nevím	13	5	0	0
0. neodpověděli	5	2	0	0